

№ 281.

Kalendarzyk tygodniowy:

Wt. św. Herona M.
Sr. św. Wiktorji P.
Czw. Wigilia, św. Irminy
Piąt. Nar. Chr. Pana.
Sob. św. Szczepana M.
Niedz. św. Jana Ap.
Pon. św. Młodzianków.

Wschód słońca: godz. 8 m. 00
Zachód słońca: godz. 3 m. 42
Dług. dnia: godz. 7 m. 42

Cena prenumeraty:

W ŁODZI:

Rocznie rb. 6 k. —
Półrocznie „ 3 „ —
Kwartalnie „ 1 „ 50
Miesięczn. „ - „ 50

Odnoszenie 10 k. m.

Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40
Półrocznie „ 3 „ 70

ZAGRANICĄ:

Miesięcznie „ 1 „ 10

Redakcja

w Łodzi,

ul. Frzejard № 8.

Nr. telefonu 593.

ROZWÓJ

dziennik polityczny, przemysłowy, ekonomiczny, społeczny i literacki, ilustrowany

Wtorek, dnia 22 grudnia 1908 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Krucza № 23; w Pabianicach u p. Teodora Minke;
w Zgierzu, w aptece p. Patka; w Tomaszowie u p. Teodora Hilla.

CENA OGŁOSZEŃ: „Nadesłane“ na 1-szej stronie 50 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1 1/2 kop.) Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamy i Nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rub. od tysiąca egzemplarzy. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium Redakcyi uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 3 — 4-ej po południu.

JÓZEF WOLSKI, ŁÓDŹ,

Piotrkowska № 3

Telefon 11.53.

POLECA NA NADCHODZĄCE ŚWIĘTA:

Wielki wybór Win Węgierskich, Reńskich, Francuskich, Burgundzkich oraz Krymskich i Kaukaskich białych i czerwonych, Wina Szampańskie firmy Montebello, które pod względem wytwornego smaku przewyższa inne marki. Wykwintne Koniaki firmy Jas Prunier i Co., Likierzy, Wódki, Romy krajowe i zagraniczne, Porter Angielski w 1/1, 1/2, 1/4 but. pięknie masujący. Towary Koniakowe i Delikatesy. Owoce świeże i suszone.

KAWIOR Astrachański, Sigi, Łosoś wędzony otrzymuję codziennie świeży.

Uwaga. Z powodu nagromadzenia się wielkich zapasów Win i Spirytuali jeszcze po starych cenach, począwszy od dnia dzisiejszego do 24-go grudnia włącznie ustępuję na Winach (prócz Udzielnych) i Spirytualiach 10%.

2465

KONIAK

SZUSTOWA

Żądajcie

wszędzie.

1913-22

NIEMA LEPSZYCH PAPIEROSÓW

nad

„ZORZA”

10 sztuk 6 kop., 5 sztuk 3 kop.

FABRYKI TABACZNEJ

T-wa B-ci SZAPSAŁ

w Petersburgu.

Żądać wszędzie.

2842 5

„Julianów”

Poleca na Gwiazdkę!!! w wielkim wyborze PALMY, ARAUCARIE, DRACENY

jako najpiękniejsze upominki.

Piotrkowska 83, telef. 543. 9015

Przegląd polityczny.

Łódź, 22 grudnia.

W miarę zbliżających się świąt Bożego Narodzenia słabnie zazwyczaj życie polityczne. Parlamenty rozjeżdżają się na ferie świąteczne i gabinety ministrów zwalniają tempo pracy dyplomatycznej, o ile pozwala na to naturalnie bieg spraw pierwszorzędnej wagi.

Obecna sytuacja polityczna jakkolwiek o wysokim jeszcze napięciu, nie przedstawia przecież bezpośredniego niebezpieczeństwa.

Przeciwnie, w dniach ostatnich widnokrąg nieco się rozjaśnił i nadzieje utrzymania pokoju znacznie wzrosły. Czy jednak jest to wzrost stały, czy tylko tymczasowy, na razie orzec trudno. Być może bowiem, że w miarę zbliżającej się wiosny, wzrastać zacznie i animusz wojenny i sytuacja znów się zaostrzy.

Wypadkiem dnia, zajmującym teraz prasę europejską, jest parlament turecki, który już rozpoczął pierwszą swoją sesję.

Korespondent z Konstantynopola do gazety wiedeńskiej „Zeit“ donosi, że liczba posłów arabskich do parlamentu tureckiego podana w cyfrze 86-ciu jest nieco przesadzona, albowiem po dokładnym obliczeniu pokazało się, że żywił arabski w parlamencie reprezentuje 60 posłów, którzy wszelako prawdopodobnie narobią dużo kłopotów rządowi tureckiemu i stanowić będą partję opozycyjną.

Krają już pogłoski, że reprezentanci arabskich zamierzają przedewszystkiem zaprotestować przeciw tym szykanom, jakich dopuszczały się władze tureckie podczas wyborów, by możliwie utrudnić wybór posłów arabskich lub zmniejszyć ich liczbę w izbie poselskiej.

W arabskich kołach Konstantynopola utrzymują, że posłowie arabscy, którzy za nic nie zrzekną się swojej odrębności narodowej, za nic nie dozwolą, aby państwo ottomańskie nosiło nazwę Turcyi. Proponują oni nazwę „Cesarstwo Wschodnie“, utrzymują bowiem, że turcy przedstawiają liczebnie zbyt słaby żywił w stosunku do arabskich i innych narodowości, by nazwa „Turcyja“ mogła być usprawiedliwioną. Te same tendencje panują podobno i wśród innych narodowości państwa ottomańskiego, które arabsi spodziewają się zjednać sobie i z ich pomocą utworzyć barde-

silną partję opozycyjną. Posłowie arabscy mają przytem zamiar wystąpić w parlamencie z żądaniem, by dwóch członków w gabinecie ministrów było wybieranych z pośród arabów, którzy ich zdaniem tworzą większość ludności muzułmańskiej w państwie tureckim, składającem się podług obliczenia arabów z 25 milionów arabów, a tylko z 13 milionów Turków muzułmanów.

Przybyli do Konstantynopola arabowie nie przyjęli zaproszenia komitetu młodotureckiego partji jedności i postępu, aby odwiedzili ich klub. Odmowę motywują tem, że pod żadnym pozorem nie mogą przyłączyć się do programu zjednoczenia, wymagającego solidarnego sposobu postępowania od wszystkich posłów muzułmańskich.

Arabowie mają natomiast zamiar wystąpić z własnym swym programem i zjednać dla niego wszystkie narodowości, reprezentowane w parlamencie tureckim.

Dla posłów arabskich, przybyłych przed paru dniami do Konstantynopola, urządzone wspólnie przyjęcie staraniem ich współrodaków. Na uroczystości tej mówiono tylko po arabsku.

Obecny na tym bankiecie przedstawiciel komitetu młodotureckiego mówił, że wobec zwołania parlamentu, wszystkie poszczególne grupy muzułmańskie powinny się złączyć w jedną partję. Arabowie zaprotestowali przeciw takiemu zjednoczeniu i trwale stać będą przy swoim narodowym klubie arabskim.

Arabowie są zdania, że język turecki nie ma żadnej do tego praw, aby stał się językiem urzędowym państwa ottomańskiego; językiem tym, ich zdaniem, powinien być język arabski, w którym pisany jest koran i który jest językiem kościelnym, a po części i językiem naukowym wszystkich ludów, wyznających islam: osmanów, tatarów, persów, arabów, hindusów, malajów i berberów.

Istotnie język arabski jest językiem literackim ludów muzułmańskich. Oddał on nauce wiele cennych usług.

W sferach, zbliżonych do parlamentu tureckiego, utrzymują, jakoby posłowie postanowili powstrzymać się w sesji bieżącej od wycieczek przeciw sultanowi i potępiania dawniejszych jego rządów absolutnych.

Co zaś do komitetu „jedności i postępu“, wątpliwą jest rzeczą, aby zdobył on w izbie poselskiej przeważającą większość. Do tego czasu liczą 65 posłów jawnych jego stronników, włączywszy do grona ich i niemuzułmańskich zwolenników programu komitetu.

Ilość ta niezawodnie zwiększy się jeszcze znacznie, ale trudno przypuszczać na podstawie

istniejących danych, by wytworzyła partję dominującą w parlamencie, nie potrzebującą szukać poparcia u innych stronnictw.

Grupa posłów arabskich stale obstaje przy pierwotnem swoim postanowieniu zorganizowania zupełnie samodzielnego klubu i przedsięwzięła już kroki, w celu zjednania dla swego programu wszystkich arabów tudzież posłów muzułmańskich i niemuzułmańskich.

Dzień otwarcia parlamentu obchodzono uroczystie nie tylko w Konstantynopolu, ale w całym państwie.

W sferach parlamentarnych panuje przekonanie, że na prezesa parlamentu tureckiego wybrany zostanie Achmet Riza-bey.

Co do konferencji mocarstw większość prasy tureckiej w Konstantynopolu czyni rzeczywistnienie jej zależnem od dojścia do skutku porozumienia pomiędzy Turcją a Austro-Węgrami i Austro-Węgrami a Rosją.

Widoki porozumienia się Austro-Węgier z Turcją zdaniem organu młodotureckiego „Szuraj-Umet“ są dość optymistyczne, albowiem gabinet wiedeński stał się skłonniejszym do ustępstw. Tenże sam organ wątpi wszelako, czy ostatnia nota gabinetu wiedeńskiego, trzymana w tonie pojednawczym, doprowadzi do porozumienia, wobec nalegań gabinetu petersburskiego, by utrzymano jego poprzednie żądania.

Gazety konstantynopolitańskie silnie podkreślają znaczenie porozumienia rosyjsko-młodotureckiego do którego przyłączają się niezawodnie i inne państwa bałkańskie.

S. J.

Postanowienie obowiązujące.

Gubernator piotrkowski wydał postanowienie obowiązujące w sprawie wywożenia nieczystości z miasta. Postanowienie to brzmi, jak następuje:

Fatalne warunki sanitarne m. Łodzi, brak kanalizacji i wadliwe urządzenia asenizacyjne, wywołują konieczność wydania na mocy art. 421 Zboru urz. gub. (t. 2 wyd. 1892 r.), niżej wymienionych przepisów w sprawie wywożenia nieczystości i śmieci z nieruchomości, położonych na terytorjum miejskiem.

1) Wszelkie nieczystości winny być wywożone za miasto koniecznie w beczkach żelaznych, zamkniętych hermetycznie i wylwane do dołów, wskazanych przez magistrat.

U w a g a: Wywożenie nieczystości w beczkach drewnianych, specjalnie na to przeznaczonych, dozwala się tylko z tych dzielnic, które będą wskazane przez magistrat.

2) Ekskrementy z waterklozetów i miejsc ustępowych, czy to w gęstym, czy rzadkim stanie, winny być wywożone do przeznaczonych dołów, o ile możności jaknajczęściej, nie czekając przepelnienia takowych i w porze oznaczonej przez magistrat.

3) Śmieci, błoto i odpadki kuchenne, nagromadzone w ciągu dnia, powinny być składane w podwórzach domów w specjalne kosze lub skrzynie zamknięte i usuwane codziennie rano w miarę nagromadzania się tychże, w każdym razie nie rzadziej, jak raz na tydzień, przy pomocy wozów zamkniętych i również do wyznaczonych dołów.

4) Miejsca i doły, do których wywożone są ekskrementy, powinny znajdować się w dostatecznem oddaleniu od domów mieszkalnych, należycie dezynfekowane, ażeby nie zatrwały powietrza i ogrodzone wysokim płotem; przyczem, dla doglądania porządku i czystości, winien znajdować się przy nich stróż stały.

U w a g a. Właścicielom gruntów dozwala się wywozić ekskrementy celem użytkowania ziemi, na pola położone po za miastem.

5) Winni niestosowania się do niniejszych przepisów, będą pociągani do odpowiedzialności sądowej z mocy art. 29 Ust. o karach, stosowanych przez sędziów pokoju.

6) Dozór za wykonaniem niniejszego postanowienia wklada się na magistrat i policję.

Niniejsze postanowienie wchodzi w moc obowiązującą w dniu 14 kwietnia 1909 roku.”

Projekt ustawy prasowej.

Ministryum spraw wewnętrznych opracowuje projekt nowej ustawy prasowej, który ma złożyć Dumie. Część nowej ustawy, w której jest mowa o nakładaniu kar za przekroczenia prasowe, ministryum spraw wewnętrznych odesłało do specjalnej komisji zasiadającej przy ministryum sprawiedliwości, pod przewodnictwem wice-ministra Hasmana.

Komisya p. Hasmana zaleciła stanowczo pięniężny system kar, które mają być skutecznym hamulcem na przekroczenia prasowe. Mianowicie,

74)

W PUSZCZY.

Powieść Upton Sinclaira.

Tłomacz. z angielskiego Wiktoryi Tippenhauerowej.

(Ciąg dalszy — patrz № 280.)

Zrozumiał on teraz wiele rzeczy, widział, że socjaliści, to ludzie jak inni, niektórzy pili, inni oszukiwali, a nieraz błądł w oczach Jurgisa obraz tej pięknej przyszłości — tak trudno było wpoić w ludzi pojęcia, które zdawały się mówić same za siebie — lecz choć nieraz zniechęcony, rozpoczynał znów pracę.

W kieszeni nosił zawsze jaki pamflet lub książkę partyjną i tłumaczył każdemu, kto chciał słuchać, objaśniał i nawracał.

Wieczorami, gdy był wolny, chodził na meetingi. Spotykał tam różnych ludzi. Jeden, znany pod nazwą «Mały olbrzym», gdyż głowa zabrała tyle materiału, że niewiele starczyło na nogi, był świetnym mówcą, napisał też całą encyklopedję w kwestjach socjalizmu, książkę tak prawie grubą, jak on sam.

Inny znów, «Milioner», człowiek niepokaźny, w którym trudno było odgadnąć agitatora, poświęcającego swe miliony na cele towarzystwa. Mówił spokojnie i nie rozumiał, aby można się brylować, traktując tę kwestję. Był to zwyczajny proces ewolucyjny ekonomicznej, powiadał i tłumaczył jej zasady i metody. Życie jest walką, o byt, a silny zwycięża słabego; ten, którego pokonają, ginie, lecz bywały wypadki, że ratował się kombinacją, która jest nową i wyższą siłą. To samo

widzimy w historii naturalnej, to samo w historii ludzkości.

Król panuje nad ludem, robotnicy są prosto obywatelami przemysłu, a ruch socjalistyczny wyrazem ich chęci życia. Nieunikniona konieczność rewolucyjnej polega na tym fakcie, że muszą zwyciężyć, aby nie zginąć sami, a nie zależy to od woli ludzkiej, lecz jest prawem ekonomicznem, które mówca potrafił z nadzwyczajną dokładnością objaśnić.

Nadszedł wreszcie dzień wielkiego meetingu, gdzie dwaj główni przewodnicy ich partji mieli głos zabierać. Przed 10 laty był w Chicago strejk 15,000 robotników kolejowych. Gdy strejkujący dopuścili się gwałtów, prezydent Stanów Zjednoczonych wysłał wojsko i przewodnicy bez sądu byli wrzuceni do więzienia. Prezydent unii wyszedł z więzienia zrujnowany, lecz nowo nawrócony socjalista i teraz jeździł po całym kraju, zbierając nowych wyznawców.

Był to człowiek nadzwyczaj ruchliwy, z wyrazem twarzy, noszącym ślady nadludzkiego cierpienia, z oczyma, ciskającymi pioruny, a głosem przechodzącym od twardych tonów gniewu do łkających dźwięków dzieciennego głosu.

Wychodząc z tego zebrania, doręczono Jurgisowi papier, który przeczytał wróciwszy do domu. Było to «Wezwanie do rozumu!». Przed 12 laty pewien fabrykant z Colorado doszedł do przekonania, że nie jest pięknie z bogactwem po tem pracy robotników, wycofał się z fabryki i zaczął wydawać socjalistyczne pismo. Publikacja ta stała się instytucją. Zużywała na tydzień ładunek jednego wozu papieru, składała się z 4-ch kartek, a kosztowała mniej niż pół centa. Lista abonentów dochodziła do czwartej części miliona, a rozsyłane bywało do najmniejszych miasteczek amerykańskich.

«Wezwanie było gazetą propagandy, miało swój sposób pisania bardzo ostro korzenny. Zbierało wiadomości o bogaczach i sprzedawało je na korzyść «amerykańskiego miła-robotnika». Całe kolumny zajmowały opisy dyamentów, wartości miliona dolarów, lub siedziby damy z towarzystwa, a przytem podawano szczegóły śmierci Mrs. Murphy z San-Francisco, zmarłej z głodu, lub pana Robinsona z nowego Jorku, który się powiesił, nie mogąc znaleźć pracy.

Zbierano wiadomości z pism codziennych o nędzy i zbytku i robiono z tego artykuły wstępne: «Trzy banki w południowej Dakocie zawiesiły wypłaty, pochłaniając mienie robotników»; «Burmistrz w Sandy Creek w Okohama ucieka ze 100 tysiącami dolarów. To są urzędnicy, wybierani przez rząd»; «Dyrektor fabryki maszyn we Florydzie zamknięty w więzieniu za bigamię. Był to zażarty przeciwnik socjalizmu».

«Wezwanie» miało swoją armię, złożoną z 30 tysięcy wyznawców, którzy pracowali dla niego. Współpracownicy znani byli pod nazwą: «Buldog», «Czerwonogłowa dziewczyna», «Święta głowa» i t. p.

Czasami jednak «Wezwanie» było desperacko poważne. Posyłało korespondenta do Colorado i drukowało artykuły, nadzwyczaj surowo krytykujące instytucje amerykańskie. W jednym miasteczku miało 40 członków armii w telegrafii i żadna wiadomość, mająca znaczenie dla socjalistów, nie wychodziła ze stacyi, aby nie być równocześnie wysłana do «Wezwania». Podczas kampanii drukowano olbrzymie manifesty i taki to właśnie manifest wpadł w ręce Jurgisa. Była to odezwa do strejkujących robotników, rozrzucona w przemysłowych centrach setkami tysięcy egzemplarzy.

(d. c. n.)

za wszelkie przekroczenia (z wyjątkiem, oczywiście, cięższych lub specjalnych) mają być nakładane na wydawnictwa peryodyczne wysokie kary w gotówce. Kary pieniężne mają zastąpić, w przeważnej większości wypadków, dzisiejsze kary więzienne.

Zrazu zamierzono żądać od wydawców składowania wysokiej kaucji, lecz myśl tę odrzucono, gdyż jej urzeczywistnienie tamowałoby ruch wydawniczy. Zamierzano też uczynić odpowiedzialnymi za treść pisma drukarnie, lecz znężyłoby to poddać prasę pod cenzurę drukarzy, często ludzi niewykształconych. Wreszcie odrzucono myśl oddania przestępstw prasowych wyłącznie sądom, gdyż sądy są zbyt powolne i nieraz uświadniają takie pisma, których działalność administracja państwowa uznała za szkodliwą.

Zatrzymano się tedy na myśli, aby pisma karane były grzywnami w gotówce i to niezwłocznie po ukazaniu się szkodliwego artykułu. Obecnie, na mocy ustaw wyjątkowych, pisma karane są grzywnami do wysokości 3,000 rub. i praktyka wykazała, że jest to niezmiernie skuteczny środek. Komisja p. Hasmana zalecała utrwalenie tego systemu, oznaczając wysokość kary od 500 rub. do kilkudziesięciu tysięcy i, zaznaczając, że kara ta kolejno spada na wydawcę, redaktora i drukarza. O ile pierwszy nie wypłaci kary, to zapłacić winien drugi lub trzeci. Za pornografię także ustanowiono wysokie kary.

Już sam tylko ten środek (kara)—piszą „Birż. Wied.”—wystarczy, aby stworzyć monopol redagowania i wydawania gazet tylko dla klas bogatych. W tym samym kierunku zmierzać będą i dalsze postanowienia prawa. Każdy, kto będzie chciał przystąpić do wydawania pisma, będzie musiał przedstawić dowody zamożności, na wypadek nałożenia kary. To jest zamaskowane żądanie kaucji. Lecz tego mało. Ponieważ projekt ustawodawczy przewiduje możliwość nakładania grzywien i na drukarzy, więc i oni, naturalnie, będą wymagali kaucji od wydawców, aby zabezpieczyć się na wszelki wypadek.

Wszystko to jednak jest niczem, wobec zasady «objektywnego zalecania», popieranej przez komisję. Według tej zasady «objektywnego zalecania» wystarczać będzie dopatrzenie się w jakimkolwiek artykule gazety oznak przestępstwa, aby skazać redaktora, nie licząc się zupełnie z motywami przestępstwa i okolicznościami dokonania

go. To sprzeciwia się wszystkim naszym pojęciom kary, które, naszym zdaniem, można stosować tylko wtedy, jeżeli ustalona będzie zła wola oskarżonego.

Zasada «objektywnego zalecania» stosowana jest również i w Austrii, lecz redukuje się ona tylko do konfiskaty pojedynczych numerów gazet. Kary na autorów mogą być nakładane tylko na zasadach subiektywnej winy i subiektywnego zalecania.

Porządek, wprowadzany przez komisję, jest inowacją, lecz taką inowacją która ostatecznie może zgubić prasę. Pod damoklesowym mieczem ślepego «objektywnego zalecania», niemożliwym jest istnienie nietylko wolnego, lecz wogóle jakiegokolwiek słowa drukowanego.

„To też należy przypuszczać — konkludują „Birż. Wied.”—że przedstawiciele narodowi, którzy rozumieją państwowe znaczenie niezależności prasy, nie udzielią swej sankcji takiemu projektowi ustawy prasowej”.

„Rusk. Wied.” przytaczając nieśmiertelne słowa Szczedrina o „ukróceniu”, mówią:

„Czy nie ta sama zasada jest podstawą nowego projektu, opracowanego przez ministerium sprawiedliwości? Nie mówimy o szczegółach, nie mówimy nawet o takich ważnych i określających kierunek projektu „detalach”, jak: czy sąd przysięgłych, czy też sąd koronny ma sędzić sprawy prasowe. Ale zwrócimy uwagę na podstawy nowego prawa, przytoczone w gazetach i zobaczymy, że przewija się tam jaskrawą nicią słowo: „ukrócenie”. Trzeba, ażeby inkryminowany artykuł nie mógł być usprawiedliwiony nawet przy najlepszych chęciach autora i dlatego ustanawia „obwinienie objektywne”. To jest jedna z głównych podstaw. Chęć ukrócenia zmusza wystąpić również i przeciw właścicielom drukarni. Ale ponieważ bezpośredni atak ostatecznie sprowadza do milczenia prasę, ustanowiono „stopniową, pośrednią odpowiedzialność” redaktora, wydawcy, drukarza”.

Rada ministerium oświaty przygotowuje obecnie projekt nowej ustawy dla szkół elementarnych. Według projektu, szkoły mogą zakładać: instytucje rządowe, publiczne, samorządy ziemskie, miejskie, Stowarzyszenia handlowo-przemysłowe i zarządy fabryk w drodze prostego zawiązywania władzy; parafie zaś i prywatne osoby muszą wyednywać uprzednie pozwolenia. Tam,

gdzie dzieci nie mówią po rosyjsku, w pierwszym roku nauki, a najpóźniej w drugim, dozwolono posilkowanie się językiem ojczystym. Wykład religii zawsze i wszędzie odbywać się ma w języku rodzimym.

„Kraj” petersburski dowiadyuje się, że stan wojenny we wszystkich miejscowościach ma być zniesiony w dniu 1-ym lipca 1909 r.

Petersburski korespondent „Kuryera Litewskiego” dowiedział się z wiarogodnego źródła, że projekt skasowania generał-gubernatorstwa kijowskiego, został w ministerium zdecydowany.

Wkrótce ma być rozpatrywany projekt analogiczny co do generał-gubernatorstwa wileńskiego.

„U. Leb.” otrzymał wiadomość, że Puriszkievicz opracowuje nową ustawę uniwersytecką, którą skrajna prawica wniesie do Dumy.

Podług tego projektu, uniwersytety w Kijowie, Moskiewie i Petersburgu, powinny być „czysto” rosyjskie, do których nie będą mieli wstępu studenci „inorodcy”, do innych zaś uniwersytetów powinno się tych ostatnich przyjmować w ograniczonej liczbie procentowej

KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dziś Drogomira. Jutro Stawomiry.

ZEBBANIE. Dziś w lokalu „Liry” (Nawrot nr. 38) o godz. 7 wieczorem ogólne zebranie członków Zgromadzenia majstrów tokarskich.

WYSTAWA. Dziś i codziennie Wystawa sztuk pięknych (Południowa nr. 3) Otwarta od godz. 11 rano do 10 wieczorem. Wejście 25 i 15 kop.

— Dziś i codziennie Wystawa obrazów Bolesława Nawrockiego (Grand-Hotel) Otwarta od godz. 10 rano do 8 wieczorem. Wejście 40 i 20 kop.

KRONIKA.

(=) Nowe instytucje sądowe w Królestwie.

Duma przyjęła w pierwszym czytaniu projekt ministra sprawiedliwości o powiększeniu etatów niektórych instytucji sądowych. Dla Królestwa Polskiego sprawa ta przedstawia się następująco: Przedewszystkiem przyjęto projekt ustanowie-

Literatura gwiazdkowa.

II.

Zajmujące czytanki możemy polecić śmiało naszej publiczności.

Tanie książeczki, bo kosztujące od 30 do 40 kop. w kartonie, daje nam Arct dla mniejszych dzieci. Do prac tych zaliczyć wypada «Krótkie opowiadania i obrazki z życia zwierząt», napisane przez Maryę Glotzównę i «Ładnietkie powiastki» przez A. Glotzównę, które również dużo zawierają ze świata zwierzęcego, oraz Karola Ewalda «Nowe opowiadania». Do prac historycznych wypada nam zaliczyć streszczenie powieści Kraszewskiego p. tyt. «Grzesz z Sanoka». Marya Bujna napisała rzeczywiście pod wpływem myśli wychowawczych swój «Pałac z piasku». Tu bohaterka Helenka pracuje usilnie w warunkach normalnych, a więc ciężkich, aby wzdźwignąć rodzinę z nędzy i celu dopina.

Jak już wspominaliśmy o Ewaldzie, pisarzu duńskim, znakomity to popularyzator i poeta zarazem. Jego opowiadanie «O czterech władcach ziemi» spolszczyła R. Bernsteinowa. Czyta się je bardzo zajmująco.

Czterej władcy świata, to cztery pory roku, które podzieliły się ziemią: wiosna — śpiewa, lato — pracuje, jesień — zbiera owoce, a zima kołysze do snu i mrozi to wszystko. Jestto utwór realny, a tak poetycznie przedstawiony, że cała realność tonie w tej poezji. Chciałbym przytoczyć choć jeden ustęp z tego nadzwyczaj oryginalnego opowiadania. Weźmiemy walkę o byt. Czyż i jego żona w lecie budują gniazdeczko:

Lecz gdziekolwiek skoczy (czyż) po gałązkę, już inne ptaki uwijały się tamże i w tym samym celu. A gdy fruwały po piórko, musiały się spieszyć, aby inne nie pochwyliły go przed nimi. Jeżeli samczykowi udało się porwać dłu-

gi włos koński, to z pewnością jakiś jego towarzysz ciągnął za drugi koniec zdobyczy. A jeśli samiczka poleciała uszczknąć żądźbło mchu miękiego, zauważonego wczoraj, mogła być pewną, że sąsiadka zabrała go już wczesnym rankiem!

W ten sposób jest obrazowany cały poemat.

Książki przyrodnicze i opisujące podróże są przeważnie tłumaczone, nawet «Geografia malownicza» Wacława Nałkowskiego jest zbiorem artykułów lub prac luźnych, zebranych z dzieł różnych naturalistów i podróżników. Książki te czytają się z dużym zajęciem. Pomijając już tak głośnego pisarza i lubianego powszechnie jak Juliusz Verne (Król przestrzeni), mamy tu pracę Emila Desbeau p. t. «O czem się Janek dowiedział», tłumaczoną z francuskiego przez S. Gębarskiego. Całość składa się z poszczególnych opowiadań, ale nadzwyczaj umiejętnie dobranych. Nauk tych udziela pan de Gaël swemu siostrzeńcowi Jasiowi. Jestto dzieło uwieńczone przez Akademię francuską i dobrze zasłużył się p. Arct, przyswajając ją literaturze naszej. «Geografię malowniczą»—Nałkowskiego, fantastyczne opowiadanie Vernego «Król przestrzeni» i «O czem się Janek dowiedział» możemy polecić bez zastrzeżeń, jako książeczki zupełnie na to zasługujące dla starszej młodzieży.

Ze współczesnych prac nadesłano nam dwie: Zofii Kowerskiej — «Dzielny chłopiec» i Janiny Piaseckiej — «Przygody Wojtaszka».

«Dzielny chłopiec», to historia biedaka, który nie chcąc iść za przykładem swego towarzysza nieponia, został pożądanym obywatelem i majstrem, kiedy jego przyjaciel lat dziecińczych, stoczył się zupełnie. Powieść słabsza i czyta się bez wielkiego zajęcia.

Co chciała pani Piasecka wyrazić przez «Przygody Wojtaszka», dam konia z rędem, jeżeli to pytanie rozwiąże. Nieprawdopodobieństwo za nieprawdopodobieństwem, tendencji żadnej, niedołęztwo na każdym kroku. Kradną dziecko bogatej pani Rusockiej cygani w Warszawie (!?), zwijają swój obóz nad Wisłą, aby dla skradzio-

nego dzieciaka porzucić zarobek pewny. Nikt ich nie goni. Rodzice nie wpadają nawet na tę myśl, żeby depeszą ścigać końmi uciekających.

Cyganie jada aż na Węgry, męczą biedną dziewczynkę Marychnę i chcą z niej zrobić cyrkowkę. Mira, córka dyrektora cyrku, która skradła dziewczynkę, przywiązała się do niej, a żalując swego postępcę, pragnie ją wrócić rodzicom. Równocześnie ci cyganie kradną i dużego już chłopaka Wojtaszka, który grał na skrzypcach w domu, aż stryjna połamała mu instrument.

Już to od czasu „Janka Muzykanta”, nasze panie piszące żadnego chłopaka wiejskiego nie rozumieją bez skrzypiec. Mira ułatwia ucieczkę z cyrku Wojtaszkowi i Marynce, aby uwolnić ich z rąk okrutników odwozi ich do Présburga kuryerem, płaci za kuryery. Dziwną obiera drogę, do Warszawy; z Présburga wysłała do Wiednia z Wiednia do Krakowa, a z Krakowa do Warszawy. Tak prawdopodobnie podróżowała autorka. Gdzie Krym gdzie Rzym?

Wojtaszek nie dojeżdża do Pesztu, a zna Peszt... koroną zaś tego wszystkiego jest to, że na stronie 7-jej: „Wojtaszek i jego młodsze siostrzyczki zostały sierotami...” „Ojca stracili dawniej, w chacie mieszkał z nimi stryj Łukasz z żoną...”

A na stronnicy 264 pisze autorka: „U wrót wyglądają dwie dziewczynki.

Tatulu — wołają — drogą biegnie jakiś chłopiec, to pewnie Wojtaszek!

Z ławy podnosi się stary Łukasz. Zgarbiony siwy, podpira się laską (!?) Idzie na spotkanie synal. Cała powieść niesmaczna, bez żadnych zalet pedagogicznych... od początku do końca chorośliwa.

Nie polecamy jej naszym czytelnikom.

Przejdziemy teraz do powieści historycznych. Dział ten jest najliczniejszy. Na pierwszym miejscu musimy postawić powieści Walerego Przyborskiego, dobrego znawcy czasów poróżbiorych. Dał on dwie powieści „Młody gwardzi-

nia w gminie Czyste, w pow. warszawskim, nowego sądu gminnego, złożonego z sędziego, trzech ławników i pisarza.

Następnie utworzono nowe posady w Warszawie: dwu komisarzy sądowych, jednego podprokuratora i jednego pomocnika sekretarza prokuratora przy Izbie sądowej, jednego sędziego śledczego i pięciu podprokuratorów przy sądzie okręgowym, jednego sekretarza przy zjeździe I okręgu gub. warszawskiej; w Kielcach jednego członka sądu okręgowego, w Piotrkowie dwu, oraz tamże dwu pomocników sekretarza sądu okręgowego; w Lublinie dwa sędziów śledczych, w Piotrkowie jednego, we Włocławku i w Częstochowie po jednym sędzi pokoju; w I okręgu zjazdu sędziów pokoju w gub. lubelskiej jednego pomocnika sekretarza.

Dalej postanowiono: powiększyć fundusze kancelaryjne sądu okręgowego w Kielcach o 1,000 rb., a w Piotrkowie o 2,000 rb.; asygnować na powiększenie funduszy kancelaryjnych zjazdów sędziów pokoju w warsz. okręgu sądowym 11,260 rubli; wydawać trzem sędziom śledczym siedleckiego okręgu sądowego po 400 rb. rocznie na rozjazdy służbowe; powiększyć wynagrodzenie w Warszawie osób ze stanu duchownego, odbierających przysięgę w sądach, do wysokości 250 rubli rocznie; fundusze, asygnowane na wydatki kancelaryjne, gospodarcze i t. p. sądów gminnych w Królestwie, powiększyć o 10 660 rb.

(n) **Inowacja w telefonach** Od dziś telefonistki same łączą abonentów, którzy powinni tylko raz dzwonić do stacyi. Czy ta inowacja wykaże się praktyczną—wątpimy. Czas pokaże.

(a) W sprawie Towarzystwa strzeleckiego.

Wczoraj wieczorem odbyło się w magistracie łódzkiej o godz. 6-ej wieczorem posiedzenie zarządu miejskiego, pod przewodnictwem prezydenta, z udziałem radnego miasta d-ra Likiernika, w celu rozważenia sprawy, dotyczącej zatargu z Towarzystwem Strzeleckim. Zarząd tego Towarzystwa na wczorajszym posiedzeniu reprezentowali pp. Bruno Knak i Gustaw Schweigert.

Po dłuższych naradach zarząd miejski oświadczył przedstawicielom Towarzystwa, że odnowienie kontraktu dzierżawy nieruchomości przy Wodnym Rynku na dalsze trzecie może być dokonane na warunkach następujących: 1) Towarzystwo Strzeleckie płaci rb. 700 rocznej dzierżawy, oraz ponosi wszelkie podatki miejskie i

sta“ z czasów oblężenia Warszawy przez prusaków i „Reduta Woli“, z której daje nam obraz ostatniego ataku z 1831 roku.

Powieści pisane trochę rozwickle, czytają się ciekawie. Charaktery ludzi działających zarysowane prawidłowo, choć nie uwypuklone, zawsze znać rękę wprawnego powieściopisarza. W opowiadaniach są chwile bardzo wzniosłe, jak np. śmierć Wiertelewicz przy dźwięku starej pieśni konfederackiej, lub jego skradanie się ku reducie pruskiej.

Znajomość wyborna wojsk rozlokowanych podczas boju w „Reducie Woli“, wykazanie wszystkich strzelców, a między nimi strzelca Nr 54 t. j. reduty Ordon — robią to opowiadanie nadzwyczaj ciekawem.

Książki Przyborowskiego polecamy ogółowi czytającemu.

Pani Anna Zielińska „W Synu Ukrainy“ dała ładny obraz smutnych wypadków z czasów konfederacji barskiej i rzezi Humańskiej. Pani Zielińska pisze językiem prostym, zdrowym i jędrnym, powieść przeplatana jest wydarzeniami historycznymi, których jeszcze niewprawną autorka nie umie ściśle łączyć z akcją. Powieść należy do lepszych rzeczy w naszej literaturze.

Jerzy Orwicz (pseudonim) napisał „Młodość Wodza Narodu“ powieść dla młodzieży. Zawiera ona przygody Tadeusza Kosciuszki. Autorka to wytrawna literatka, posiada jedną wadę, że pisze za rozwickle, nie segreguje szczegółów potrzebnych od mało znaczących a w obecnym utworze przeznaczonym dla młodzieży, jak i w innych swoich utworach, zawiele miejsca poświęciła erotyzmowi.

Młodość i tak już w naszych czasach dosyć jest skłonna do erotyzmu — nie potrzeba więc go podbudzać więcej...

Powieść, a raczej opowiadanie ciekawe jest z tego względu, że dotyczy wielkiego wodza, którego dzieje w młodszym pokoleniu nie są dosyć znane.

W. C.

wydatki związane z remontem lokalu; 2) albo też zwolnionem zostaje od kosztów remontu budynków, lecz w takim razie opłacać będzie 1,500 rb. tenuty dzierżawnej, ponosząc jak dotychczas opłatę podatków miejskich.

Wobec katerycznego wyrażenia przez prezydenta miasta powyższej uchwały zarządu miejskiego, Towarzystwo Strzeleckie zgodziło się na przyjęcie pierwszego warunku.

(h) **Postanowienie obowiązujące** w sprawie asenizacji, wywołane zostało przedstawionym projektem przez grono obywateli budowy dołów kompostowych po za miastem. Obecnie 7 miejsc obywatele już wydzierżawili i przystępują do budowy dołów i o ile na to pozwolili czas obecny, zabrakowania dróg dojazdowych do dołów. Jest więc nadzieja, że sprawa stale zawikłana co do wywożenia nieczystości i podnoszenia ceny, zapewne ureguluje się pomyślnie dla obydwóch stron.

(a) **Związek pracowników ciesielskich.** W obecności 144-ch członków odbyło się wyznaczone w drugim terminie ogólne zebranie roczne Związku zawodowego pracowników ciesielskich w Łodzi. Na przewodniczącego wybrano p. Antoniego Chudziaka, który ze swej strony zaprosił na asesorów pp. Teodora Komisarza, Jana Thima, Franciszka Hondziaka, Józefa Stasiaka, a na sekretarza p. Kazimierza Rosieckiego.

Po odczytaniu i zatwierdzeniu sprawozdania z działalności Związku za rok 1907/8, dokonano wyboru członków zarządu. Za pomocą głosowania tajnego wybrani zostali pp.: Antoni Chudziak (58 g.), Józef Biniak (144 g.), Michał Dziurdziński (68 g.), Adam Dąbrowski (61 g.), Jan Gadziński (66 g.), Karol Janiszewski (64 g.), Józef Jaruga (54 g.), Nepomucen Kamiński (59 g.), Władysław Michalski (61 g.), Franciszek Nowacki (76 g.), Franciszek Pawłowski (58 g.), Kazimierz Rosiecki (69 g.), Kwiryn Sokółowski (58 g.), Maksymilian Stępiński (59 g.), Michał Sobolewski (51 g.), Józef Wierzbicki (56 g.), Walenty Wyrwas (59 g.), Józef Szulc (55 g.), Antoni Zagórewicz (56 g.).

Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Józef Beulich, Teodor Komisar i Józef Rybak, a na zastępców pp.: Szczepan Kaźmierski, Karol Roth i Jan Topolewski.

Zebrani jednomyślnie uchwalili przyłączyć się do centralnego zarządu Związku polskiego pracowników ciesielskich w Warszawie i w tym celu upoważniono zarząd do poczynienia odpowiednich kroków, po opracowaniu odpowiedniego regulaminu.

(a) **Z fabryk.** Przed dwoma tygodniami zarząd fabryki Henryka Kadlera przy ul. św. Anny, zawiadomił swoich robotników, że po upływie dwóch tygodni obniży płacę zarobkową. Wczoraj właśnie upłynął termin dwutygodniowy. Robotnicy, nie zgadzając się na nowe warunki, porzucili pracę.

(a) **Z powiatowej komisji poborowej.** Wczoraj w biurze powiatu łódzkiego, pod przewodnictwem naczelnika tegoż powiatu p. Michniewicza, odbyło się posiedzenie powiatowej komisji poborowej. Stawało do superewizji 80 tych popisowych, którzy podczas poboru z różnych powodów nie stawili się do spełnienia wojskowskości. Z liczby powyższej przyjęto do służby wojskowej na rachunek tegorocznego kontyngensu 18-tu popisowych.

(=) **Gwiazdka w szpitalu św. Aleksandra.** Proszeni jesteśmy o zaznaczenie, że gwiazdkę dla chorych w szpitalu św. Aleksandra urządza własnym sumptem kurator p. König, wobec tego nie należy nadsyłać ofiar do szpitala.

(a) **Nowe stowarzyszenia.** Piotrkowska komisja gubernialna do spraw stowarzyszeń i związków zarejestrowała stowarzyszenia p. n. I łódzka kasa pogrzebowa w Łodzi i związek zawodowy robotników i robotnic tkalni i przedziałni niemiecków — w Pabianicach.

(n) **Jerozolima w Łodzi.** Na święta sprowadził zabiegliwy zarząd „Terry“, niezalając kosztów wysokich, przesłanną seryę „Podróż do Palestyny.“ Są tu doskonałe obrazy jak Golgota, Drzewo Judasza, rzeka Jordan, morze Martwe, są monumentalne zabytki budownictwa żydowskiego jak grób Racheli, wieża Dawida, ołtarz ofiarowy Salomona, mur lamentacji Żydów, są wreszcie egzotyczne widoki meczetów.

Publiczność tłumnie uczęszcza na tę doskonałą seryę.

(a) **Izba sądowa warszawska.** W dniu wczorajszym zasiada w Łodzi izba sądowa warszawska, w celu osądzenia dwóch spraw.

Pierwszą sprawą, którą rozpatrywano przy udziale przedstawicieli stanów, była 18-letniego Uszera Lewina, mieszkańca Łodzi, oskarżonego z I, II i V części § 129 (t. j. o rozpowszechnianie proklamacyi przy wyjściu z teatru Wielkiego wśród żołnierzy) oraz z § 103 nowego kodeksu karnego (o obrazę Majestatu). Przewodniczył członek izby N. Elenbogen.

Izba sądowa po zbadaniu okoliczności sprawy i przesłuchaniu świadków, uznając winę oskarżonego za dowiedzioną, skazała Lewina na 1 rok twierdzy z zaliczeniem 17 miesięcy więzienia prewencyjnego.

Obronę za oskarżonym wnosili adwokat przys. Michał Cohn.

— Drugą była sprawa J. Somerfelda i A. Rufenacha, którą sądzono bez udziału przedstawicieli stanu. Obaj zostawali pod zarzutem przechowywania literatury nielegalnej, mianowicie podczas rewizji w mieszkaniu znaleziono 20 egzemplarzy pisma socjalistycznego, redagowanego w języku niemieckim p. t. „Vorwärts“.

Przestępstwo powyższe przewidziano w II-ej części § 132 nowego kodeksu karnego. Izba, uznając obu podsądnych za winnych, skazała: pierwszego na 10, drugiego zaś na 12 miesięcy twierdzy z zaliczeniem więzienia prewencyjnego.

Bronił oskarżonych adwokat przysięgły Piotr Kon.

(h) **Echa skoku z III piętra.** Po bliższym zbadaniu przyczyny skoku Antoniego Sobolaka z III piętra, przy ulicy Zawadzkiej nr. 44, okazało się:

Sobolak złodziej pobytowy, w ostatnich czasach z rozporządzenia sędziego śledczego był poszukiwany przez agentów policyi, którym niejednokrotnie wymykał się. Wczoraj rano agenci policyi dowiedzieli się, że Sobolak bawi u swej kochanki Ciupińskiej przy ulicy Zawadzkiej pod nr. 44, w mieszkaniu na III piętrze. Przybywszy na miejsce, agenci zaczęli dobijać się do drzwi od mieszkania Ciupińskiej. Zanim Ciupińska drzwi otworzyła, Sobolak wskoczył na parapet okna, otworzył je i skoczył na dół. Skok ten był bardzo niefortunny, gdyż Sobolak pomimo, że padł na bok, rozbił sobie czaszkę, nadwyręził krzyż, tak że znaleziono go bezprzytomnego na bruku. Stan zdrowia Sobolaka jest beznadziejny.

(p) **Napad.** Wczoraj późnym wieczorem na ulicy Konstantynowskiej nr. 29 Jan Ryt, robotnik, lat 25, został napadnięty przez nieznanego mu człowieka, który nożem zadał mu ciężką ranę w krzyż. Po nałożeniu opatrunku przez lekarza Pogotowia, w groźnym stanie odwieziony został do szpitala Poznańskich.

(a) **Echa tragicznego zgonu zgierzanina.** Przed kilku dniami donosiliśmy, że w Zgierzu, na linii łódzkiej, znaleziono zwłoki miejscowego obywatela Jana Ryczkowskiego. Na temat zgonu R. na razie zaczęły krążyć różne wersje. Obecnie przyczyna śmierci została ustalona. Otóż jak wykazało śledztwo, nieboszczyk został przejechany wożem, na którym wieszono towar z Ozorkowa do Łodzi. Nieostrożnego woźnicę, Franciszka Pecena, aresztowano a sprawę skierowano do sędziego śledczego.

(h) **Przy pracy.** Wczoraj wieczorem w kromalni przy browarze Maczewskiego w Zgierzu robotnik Józef Piasecki, w czasie mieszania ciasta, został pochwycony przez maszynę za rękę; chcąc ją wyrwać nachylił się tak nieszczęśliwie, że widły złapały go za kark i momentalnie udusiły. Po zatrzymaniu maszyny potrzeba było ją rozebrać, aby z jej uścisków wydobyć trupa.

Sztuka i piśmiennictwo.

Wystawa sztuk pięknych urządzona staraniem zarządu T. K. O. trwać będzie jeszcze tylko do połowy stycznia. Wkrótce nastąpi nowa zmiana obrazów, na którą złoży się cykl dzieł wysokiej wartości artystycznej pod ogólną nazwą „Sztuka w życiu dziecka“.

Abym uprzystępnić zwiedzanie wystawy jaknajszerszym warstwom, zarząd T. K. O. postanowił obniżyć w czasie dni świątecznych cenę biletów wejściowych, tak samo jak było przy końcu poprzedniej zmiany, mianowicie bilet wejścia, poezawszy od 25-go grudnia, kosztować będzie 15 i 10 kop.

(Zp.) **Podarek gwiazdkowy.** Na półkach księgarskich, między podarkami gwiazdkowymi dla dzieci, ukazał się „Król Bob”, Teodora Volbehr'a, spolszczony prostym a ładnym językiem przez p. Stefanię Maybaumową.

Opowieść ta z życia zwierząt puszczy afrykańskiej—dzieje słonia-Boba, który uciekł z niewoli murzynów, pociąga prostotą swego tematu, równie jak i niebanalnością opracowania. I właśnie ta prostota jest zasługą książki. Nie rozbudzając zbyt wyobraźni dziecięcej fantastycznymi, niezgodnymi z rzeczywistością, obfazami, daje młodocianym umysłom pokarm zdrowy, a zajmujący. Nie nuży także tendencją dania nauki moralnej, podsuwania jeno bystremu zmysłowi spostrzegawczemu dziecka wiele prawd, nak którymi młodzieńcy czytelnik prawie mimowoli się zastanawia, a pomyślawszy nieco, zasięgnawszy wreszcie zdania mamusi lub ojca w kwestyi spornej, moral sam wysnuje z własnej duszyczki.

I szata zewnętrzna „Króla Boba” zdobna wytwornymi, a również nie banalnymi ilustracjami, sprawia estetyczne wrażenie, a jako całość „Król Bob” stanowi piękny i pożyteczny dar gwiazdkowy.

Nakład łódzki. Nakładem księgarni Ludwika Fiszera, wyszło z druku dzieło: „Z Wszechświata”. Zaleca się ono treścią bogatą i tak: Najnowsze odkrycia i wynalazki z dziedziny przemysłu, aeronautyki, elektrotechniki, fizyki, chemii, astronomii, meteorologii, nauk przyrodniczych, tudzież opisy podróży, przygód myśliwskich krajów i ludów. Opracowali B. Gustawicz i E. Wyrobek. Wydanie bardzo staranne, obficie ilustrowane możemy polecić młodzieży, jako pożyteczną książkę do czytania.

TEATR.

Przedstawienie na budowę teatru „Nitka jedwabiu”, komedya W. Sardou.

Wymowny wyraz dało wczoraj społeczeństwo polskie sprawie budowy nowego gmachu teatralnego w Łodzi, godnego Sceny polskiej.

Pomimo nader nieprzyjemnej dla widowisk teatralnych pory, w przededniu prawie świąt Bożego Narodzenia, na wczorajszym widowisku w teatrze Wielkim wieczorem sala widzów doszczętnie nieomal była zapełniona publicznością, reprezentującą wszystkie sfery naszego miasta. Śnadź wszystkim jednako leży na sercu budowa teatru, pod którą wczoraj pierwszą założyliśmy cegiełkę. Niechże na niej wyrosnie wspaniały gmach, świadczący przyszłym pokoleniom, jak umielismy kochać sztukę polską, co przez usta wieszczów naszych krzepiła nas w dniach smutku i niedoli.

Szkoda jeno, że na to uroczyste przedstawienie nie wybrano utworu którego ze swojskich natchnionych dramaturgów. Był to błąd zasadniczy, bo w dniu zapoczątkowania gromadzenia funduszy na budowę teatru, winien był przemówić ze sceny polskiej jeden z licznych szeregu tych pisarzy naszych, co umieję zagrazać serca i uczyć miłować Scenę polską, jako skarbnicę myśli i uczuć narodowych.

Niestety, zaszczyt ten przypadł w udziale Wiktorynowi Sardou, jednemu z tych dramaturgów francuskich, co imieniem swoim ściągali tłumy do teatru. Może to będzie dobrym prognozykiem dla Sceny polskiej w Łodzi, na nowej, własnej już jej siedzibie.

Odegrano „Nitkę jedwabiu”, wystawioną w Łodzi po raz pierwszy przed siedmiu laty na benefis s. p. Karola Kopczewskiego, którego imię ma wybitne miejsce w dziejach Sceny polskiej w Łodzi.

W komedyi tej Sardou z właściwą sobie zręcznością nawiązuje intrygę, polegającą na omontowaniu nitką jedwabiu nieokrzesanego amerykańka przez pełną zalet niewieścich kobietę, która słodyczą charakteru, skromnością i wdziękiem zdobywa to, czego nie zdołały dokonać ani groźby procesu, ani zjednoczone usiłowania kobiet, wyzwolonych z pęt zależności od mężczyzny, zacieklej emancypantek, walczących z mężczyznami o lepsze na wszystkich polach.

Sardou w komedyi tej ośmiesza prąd emancypacyjny wśród kobiet francuskich, usiłujących

naśladować wolne amerykanki, a zwłaszcza te z nich, które w walce z mężczyznami o równoprawienie poszły zadaleko. W rysunku i zabarwieniu tych postaci Sardou nie żałuje barw jaskrawych i rysów właściwych karykaturze, ale utrzymanej w tonie artystycznym, wskutek czego „Nitka jedwabiu”, chociaż należy do słabszych utworów francuskiego dramaturga, zajmuje widza i bawi w miarę rozwijającej się akcji, psychologicznie mało pogłębionej.

Wykonanie „Nitki jedwabiu” nie pozostawiało wiele do życzenia. Całość szła gładko i sprawnie, lecz w tempie nieco zapowolnem. Wystawa niezwykle bogata i staranna.

W rolach niewieścich prym trzymała pani Kozłowska, która rolę Klary uposażyła w tyle wdzięku i subtelnych odcieni, że końcowa scena aktu IV, w której Jonathan, omotany nitką jedwabiu, zgadza się na wszystko, byle Klara zechciała go posłubić, była najzupełniej usprawiedliwioną. Obie panny Quentin, Gabryela i Joanna, znalazły nader sympatyczne przedstawicielki w osobach pań Czechowskiej i Zelwerowiczowej, która po raz pierwszy zadebiutowała na naszej scenie z powodzeniem rzetelnym. Szkoda jeno, że mówiła za cicho, przez co gra jej traciła na wyrazie i bładła wobec bardzo dobrej gry p. Czechowskiej.

Pani Broniczowa z dużym umiarem artystycznym traktowała rolę miss Debory, bardzo łatwą do przejawienia; toż samo przyznać należy i p. Dąbrowskiej za rolę p. Lahorie, utrzymaną we właściwym tonie, co nie udało się pani Maliszewskiej w roli p. Tupart, traktowanej zbyt powierzchownie i szablonowo, a co najważniejsza, za szorstko.

Obsada męzka, za wyjątkiem p. Kozłowskiej, pobila niewieściami, albowiem wszyscy wywiązali się z zadania bez zarzutu, zwłaszcza p. Mielewski w roli Jonathana, p. Fritsche w roli p. Quentin, p. Semaszko w roli Tupart'a i p. Grabowski w roli La Chapela dali typy pełne wyrazu i życia.

St. Łapiński.

„RIGOLETTO”.

Dyrekcya opery warszawskiej zaprojektowała szereg przedstawień operowych w naszym mieście, mając przedewszystkiem na myśli swój własny interes, kwestyę materialną i po części może też i dać możność pozwolenia rozkoszowania się popisami solowymi artystów pojedynczych, jako też i siłami zbiorowemi naszej publiczności.

Na pierwsze przedstawienie wybrano starą 4-aktową operę J. Verdiego „Rigoletto”. Partyę tytułową wykonał p. W. Grabczewski, wykazując w niej spory zasób swego bogatego i dzwięcznego głosu barytonowego, jak również dobrze obmyślaną grę owego trefnisia nadwornego. Zdałoby się tylko naszemu artyście trochę więcej ciepła. Finał w III akcie był traktowany za słamażarnie, za mało było wyrażonego w nim wzburzenia i wściekłości za wyrządzoną mu przez księcia krzywdę i hańbę.

Ogólnie jednak wrażenia p. G. wywarł dodatnie.

Rolę Gildy, córki Rigoletta, wykonała p. M. Tracikiewiczówna. Partya ta wymaga przedewszystkiem z natury dobrej koloratury, wtedy rola ta porywa i zdolna wprowadzić publiczność w nadzwyczajny stan entuzjazmu. Wykonanie tej partyi przez p. Tracikiewiczównę było sumienne, wykazała w niej dobrą szkołę swego dość silnego i rozległego w skali głosu sopranowego, całości jednak brakło na lekkości i powiewności.

Księżciem Manfredem był p. Dimitresco, wykazując duże zalety tak śpiewacze jak też i sceniczne.

Głos jego czysty, dzwięczność okrągła, frazowanie doskonałe, wszystko to wywierało na publiczność wrażenie nader przyjemne.

Bandytą Sparafucellem był p. A. Ostrowski. Jego głos basowy nadaje się doskonale do tej roli i wywiązał się z niej znakomicie. Magdalena, jego siostrą, była p. M. Veroli, dostrajając się wybornie do całości.

Role mniejsze spoczęły w rękach pp. J. Rejewskiej (hrabina), Z. Ulbrych (Joanna, powiernica Gildy), Dylńskiego (Monteone), Bayerleina, Morlacchiego, Crottiego i innych, którzy tworzyli całość i jednolitość wyborą.

Chór męski, jak też i orkiestra dostrajali się do całości, prowadzone były umiejętnie i sprawnie przez dyr. Śledzińskiego.

W I-ym akcie odtańczono „Menuet”, wykazując dobrą tradycyę świetnej szkoły baletu warszawskiego.

Publiczność, mimo cen znacznie podwyższonych, stawiała się na „Rigoletto” bardzo licznie, zapełniając teatr Wielki do ostatniego miejsca; wymowny to dowód, że przedstawienia opery warszawskiej cieszyć się będą powodzeniem.

Alojzy Dworzaczek.

Z LITWY I RUSI.

Echa napadu w Bezdanych. „Now. Wr.” pisze: „Dzięki aresztowaniu na st. Landwarowo jednego z uczestników zbrojnego napadu na pociąg w Bezdanych, Millera-Fijałkowskiego, cała prawie banda dostała się w ręce prokuratury wileńskiej, prowadzącej śledztwo w tej sprawie. Po dwóch miesiącach więzienia Fijałkowski wydał współników. Jak się okazuje, Fijałkowski niedawno przyjechał z Krakowa do Warszawy, gdzie ukrywał się po wielu w Rosyi spełnionych przestępstwach. Z dworca F. pojechał do niejakiego Grabowskiego, krawca i tam spotkał się z drugim przywódcą bandy, Wacakiem, który właściwie, jak się potem okazało, był synem urzędnika komory celnej, Strujskiego. Po ułożeniu planu napadu, obaj przywódcy wyjechali do Wilna, aby tam zebrać ludzi; tam też opracowany został ostatecznie plan napadu na st. Bezdany, przyczem członkowie bandy, dla odwrócenia uwagi ludności i policji w części skierowali się na furmankach, w części na łodziach.

Po dokonaniu rabunku banda rozpięchła się w rozmaitych kierunkach. Władze sądowe stwierdziły, że rabusie bawili w Sosnowcu, Wileńskiej i w Wilnie. Z pośród aresztowanych przywódców po długim oporze udało się stwierdzić tożsamość osoby Strujskiego. Pozostałych trzech poznano dopiero z fotografii. Jak powiodło się obecnie stwierdzić, wszyscy członkowie bandy należeli do polskiej partii socjalistycznej. Żydzi stanowili całkiem znikomą część bandy. Ustalono, że Strujski dowodził całym napadem. Śledztwo wykryło i pozostałych uczestników napadu, ale dotychczas ich nie schwytano. Sumę zrabowanych pieniędzy obliczono na 150,000 rb.”

Fabryka fałszywych pieniędzy. W Wilnie dn. 15 b. m. w mieszkaniu Lejby Nochimowiewa (w domu Wajnsztejna przy ulicy Kijowskiej) podczas dokonywanej przez policyę rewizji znaleziono 76 fałszywych rubli srebrnych i różne narzędzia do fabrykacji fałszywej monety. Ruble były tak dobrze fabrykowane, że z trudnością można było odróżnić ruble fałszywe od prawdziwych.

Działalność Związku narodu rosyjskiego. Z Grodna donoszą do gazety „Nowoje Wremia”. Związek narodu rosyjskiego organizuje tutaj handel rosyjski. Główną uwagę zwrócono na handel mięsem, zbożem i mąką, t. j. na te gałęzie handlu w których żydzi nie mieli dotychczas konkurentów w chrześcianach. Braetwo Sofijskie, zakładające obecnie filie powiatowe, także prowadzi walkę ekonomiczną z żydami. Braetwo to postanowiło otworzyć szereg sklepów na prowincyi.

SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. E.

Data.	Barometr sprowadzony do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgoność w %.	Kierunek i siła wiatru	Uwagi
20/XII 1 pp.	751.6	+ 1.2	98	Pn 1	Z dnia 20 XII Temperatura max. — 3° C.
20/XII 9 w.	753.0	+ 0.6	98	Pn W 1	Temperatura min. + 0.2° C.
21/XII 7 r.	752.8	+ 0.6	100	W 0	Opad 0.1
21/XII 1 pp.	753.4	+ 1.2	98	C 0	Z dnia 21/XII Temperatura max. — 3° C.
21/XII 9 w.	752.8	+ 0.3	98	C 0	Temperatura min. — 0.4° C.
22/XII 7 r.	749.7	+ 0.5	98	W 1	Opad 0.6

Z ostatniej chwili.

19-letni Franciszek Bednarski oskarżony o napad bandycki, dziś przez sąd okręgowy piotrkowski skazany został na pozbawienie wszystkich praw i 6 lat ciężkich robót.

Tabela wygranych.

W 10-ym dniu ciągnięcia 5 klasy 191-ej loteryi klasycznej Królestwa Polskiego.

(Tabela nieurzędowa).

Dnia 21 grudnia 1908 roku.

Rb. 2000 № 23397.	Rb. № 1000 № 5893 13344.
Rb. 400 № 3380 3626 3716 5209 7210 7464 10709 13034	Rb. 200 № 5889 3287 14108
16636 17024 18644 18841.	Rb. 100 № 882 1219 2750
18853 19568 19825 20402.	11188 11710 12411 13329
3100 3995 4798 7373 7745 9656	13731 14274 14557 16086 16206 17466 17504 18110 21416.
Rb. 80 № 23 53 72 149 81 208 45 98 362 79	423 85 621 68 82 700 35 53 54 1000 1 115 47 206
44 46 97 96 262 86 438 63 503 55 632 94 715 888	901 4 59 76 82 91 2009 27 148 58 75 88 252 75 300
2 7 60 71 87 402 36 47 606 18 74 788 907 13 72	3048 68 83 96 129 86 247 95 314 77 86 87 423 61 67
90 555 62 81 602 76 87 725 61 72 929 80 4004 38	64 95 124 72 208 51 314 535 82 98 623 56 57 68
69 98 749 61 62 91 835 94 902 5090 97 116 292	327 31 70 419 47 75 538 62 81 91 624 64 729 830
37 51 915 52 5007 80 89 118 32 50 79 201 3 7 33	41 63 85 89 326 53 55 81 496 580 94 654 778 97 98
906 8 15 79 92 23 903 33 45 77 7018 20 43 76 99 102	69 92 255 67 78 316 82 414 48 55 79 83 521 64 607
27 28 38 53 772 826 30 54 87 935 51 8014 109 236	50 97 304 482 557 89 746 62 90 840 912 34 9001
5 43 109 41 98 206 89 99 318 65 408 51 75 81 547	610 43 713 10004 19 197 251 78 88 90 310 91 439
547 61 94 619 86 95 702 83 94 811 18 41 57 906	11037 121 27 28 34 38 70 90 218 41 51 66 309 67
446 69 78 76 81 511 40 4157 604 77 96 759 66 84 89	94 871 76 971 74 75 79 985 12035 49 58 65 94 284
99 307 423 34 93 509 38 42 650 75 77 99 707 811	62 13012 17 49 88 98 100 24 27 204 29 348 71 433
35 563 619 62 709 808 34 42 63 90 919 21 52	14108 31 47 93 233 377 91 99 439 96 534 66 74 658
92 703 7 45 843 49 53 56 67 82 902 3 15023 42 236	38 306 36 424 31 508 38 51 68 893 96 716 832 34
50 84 924 15055 115 18 56 77 258 73 77 355 63 88 520	60 638 95 713 16 19 20 95 819 24 50 59 919 32 41 92 96
17006 75 234 51 61 99 338 29 88 87 452 56 64 97 516	35 99 765 71 97 897 13018 46 57 146 72 237 70 308
33 432 75 526 60 62 81 607 34 80 83 88 89 760 67	83 800 35 56 916 34 82 84 13002 99 135 54 59 73 97
259 70 302 20 42 417 21 35 85 515 82 84 618 26 34	36 47 52 66 72 90 704 52 917 20031 47 59 72 76 86
149 56 230 77 427 37 38 63 70 565 608 52 63 70	84 94 772 75 855 908 22 57 68 82 21017 26 42 163
251 32 25 66 72 327 33 58 86 408 74 75 527 32 53 99	635 73 747 71 933 22008 18 37 55 75 79 134 69 78
83 254 307 41 46 454 542 87 725 814 27 68 87 975	23018 89 96 194 252 309 50 52 78 90 432 60 87.

Numer dzisiejszy składa się z 12-stu stron.

Do numeru dzisiejszego dołącza się prospekt „Tygodnika Ilustrowanego“ na rok jubileuszowy 1909. — Agentura Tygodnika w Łodzi: ul. Piotrkowska № 81, w biurze „Promień.“

TELEGRAMY.

Taganrog, 21 grudnia. (P.) W pobliżu wsi Łatony zamordowano duchownego, dwóch nauczycieli, psalmistę i dwóch woźniców.

Czernihów. 21 grudnia. (P.) Zamordowano powracającą z wizyty żonę podpułkownika Iwkowa, a jej syna, oficera gwardyi, zraniono w rękę.

D Z I E N N E.

Petersburg, 22 grudnia. (P.) W ministerium skarbu pod przewodnictwem wiceministra Nowickiego odbyło się posiedzenie specjalnej rady dla opracowania środków, dążących do zniżenia cen na cukier.

Rada do spraw gospodarstwa lokalnego ukończyła rozpatrzenie części rządowego projektu do prawa o reformie gubernialnej, dotyczącej stanowiska gubernatora.

Przyjęto projekt w zasadzie, wprowadziwszy częściowe zmiany do artykułu, określającego prawa gubernatora i jego udział w mianowaniu urzędników, bezpośrednio mu podwładnych.

Petersburg, 22 grudnia. (P.) W ministerium oświaty pod przewodnictwem wiceministra Georgiewskiego w dniu 18 b. m. odbyło się pierwsze posiedzenie międzywydziałowej narady w kwestyj utworzenia przy ministerium funduszu budowlanego dla wydawania pożyczek i wsparć na potrzeby budowlane szkół elementarnych.

Narada wypowiedziała się aby pożyczki i wsparcia były wydawane ziemstwu, miastom i gminom w rozmiarze nie większej pożyczki nad 4/5 wydatków budowlanych przewidzianych w etacie, a wsparcia nad połowę wartości budowli szkolnych.

Petersburg, 22 grudnia. (P.) Sąd okręgowy bez współudziału przysięgłych osądził sprawę redaktora „Rieczy“ Charitonowa i Aleksandra Stachowicza ze skargi b. ministra spraw wewnętrznych Hurko o potwarz w druku. Sąd obu ich uniewinnił.

Minister handlu otworzył sesję głównego urzędu fabrycznego do spraw przemysłu górniczego.

Petersburg, 22 grudnia. (P.) W stolicy w ciągu doby zachorowało na cholere 14 osób, zmarła 1.

Petersburg, 22 grudnia. (P.) Rada gospodarstwa lokalnego na sesji ogólnej obradowała nad projektem organizacji rządów gubernialnych i wypowiedziała się przeciw nadaniu gubernatorom prawa czynienia uwag na zebraniach ziemskich i radach miejskich

Rostow nad Donem, 22 grudnia. (P.) Na linii kolei Władykaukaskiej, w oddziale rostowskim, operują bandy rozbójnicze. Na linii codziennie znajdują się ograbieni lub zabici. W pobliżu stacji Kaszewskiej napadnięto na pułkownika Kutejnikowa.

Charków, 22 grudnia. (P.) Dziś na posiedzeniu zjazdu przemysłowców górniczych był obecny wiceminister handlu Konowałow, który wypowiedział mowę, zwracając w niej uwagę członków na główne, stojące na porządku dziennym kwestye górnictwa południowo-rosyjskiego, mianowicie kwestyę robotniczą, urządzenie specjalnych stacji w kopalniach węgla, zaopatrywanie w antracyt i węgiel wybrzeża bałtyckiego.

Berlin, 22 grudnia. (P.) Do rady związkowej wniesiono projekt ustawy pocztowo-celnej, uproszczonej stosownie do żądania wyrażonego w kołach handlowych.

Na dzisiejszem posiedzeniu Banku Niemieckiego postanowiono utworzyć filię w Konstantynopolu, co wywołaniem zostało względem na otwierające się wskutek wprowadzenia w Turcyi konstytucyj nowe pola działania w dziedzinie ekonomicznej i handlowej.

London, 22 grudnia (P.) Mową tronową odczytano parlament do dnia 16 stycznia 1909 r. W mowie król oświadczył, że stosunki z mocarstwami zagranicznymi pozostają jak poprzednio przyjazne i zaznacza, że zawarte w ostatnich latach ugody służą do utrwalenia pokoju.

Król ma nadzieję w pokojowe uregulowanie kwestyi bałkańskiej, tudzież, że konferencya w przedmiocie prawa morskiego ustaawowi dla wojny na morzu przepisy, zasługujące na powszechne uznanie.

W zakończeniu mowa tronowa omawia stan rzeczy w Indjach; wyraża ubolewanie, że spiski wywołały konieczność wydania praw wyjątkowych, lecz jednocześnie zaznacza, że spiski te były powodem do wynurzenia wierności całych Indyi, wskutek czego rząd czuje się w prawie rozszerzyć udział ludności induskiej w zarządzaniu Indjami.

Kair, 22 grudnia. (P.) W sali posiedzeń rady prawodawczej odbył się akt uroczystego otwarcia pierwszego egipskiego uniwersytetu. Na uroczy-

stości obecni byli: khedyw, ministrowie i ciało dyplomatyczne.

Anglia ofiarowała na uniwersytet 100,000 marek.

Ćmielów. Nasze miasto coraz więcej zyskuje elegancko urządzone sklepy, przez co podnosi się estetyczny wygląd ulic, szczególnie wieczorem przy oświetleniu. Między innymi wyróżnia się korzystnie skład porcelany „Ćmielów“ (Piotrkowska 31) w którym okno wystawowe, zalane potokami światła elektrycznego, mimowoli zwraca uwagę na wystawione tam przedmioty, gustownie udekorowane i opatrzone cenami, zupełnie niewygórowanemi. Nie więc dziwnego, że tłumy osób przyglądają się wystawie, z których część znaczna robi zakupy na nadchodzącą „gwiazdkę“.

Dla młodzieży i starszych:

1) Adam Mickiewicz — „Pan Tadeusz“ wydanie ozdobne z ilustracyami St. Masłowskiego; cena w oprawie 2.50 kop., dla prenumeratorów „Rozwoju“ tylko 1.25 kop.

2) Feliks Koneczny — „Dzieje Polski“, 2 tomy, z 80-ma rysunkami i dużą mapą Polski; cena w oprawie rb. 2.00, broszurowane 1.50 kop., dla prenumeratorów — w oprawie 1.30 kop., broszurowane rb. 1.00.

ZNAKOMITE PODPAŁKI

do węgla kamiennego bez użycia drzewa i nafty
TANIO w sklepie Łódzkiej Fabryki Mydła nafcianego
 dostać można
 PIOTRKOWSKA Nr. 120. 2836 2-1

PLAC

29994 łokci kwadr. z rzeką, zdatny na wille, garbarnię lub t. p. do sprzedania przy kolejce Willanów-Piaseczno pod Warszawą.

Wiadomość: ul. Widzewska 106A m. 26. 2558 3-1

Gdzie najtaniej?

Piotrkowska № 103 prawa oficyna.
Firma „ZAGON“

Zajęcie Kuropatwy, Cietrzewie, Sarny, Bażanty, Drób żywy i bity, Masło, słynne Pierniki i Wędliny litewskie, Miód, Grzyby, Owoce, Powidła, i t. p.

w mieszkaniu prywatnem.

2564

Specjalna Fabryka Cygar

POLECA
 ZNANE ZE SWEJ DOBROCI

Cygara

w cenie od rb. 1 kop. 20 do rb. 30 za 100 sztuk.

Drobne ogłoszenia

A.A.A.A.A. Biuro Ruściszejskiej Przejazd 14, poleca: nauczycielki, nauczycieli, nauczycielki muzyki, oraz francuzki, niemki, bony z szyciem, freblówki, gospodynie różnej narodowości z praktyką. 5736-6-6

A.A. Kantor „Pomoc”. Przejazd 14, poleca wielki wybór służby i oficyalistów z chludnymi świadectwami. 5858-6-2

AA. Gospodynie z krawiecczyną, chludnymi świadectwami; kasyerki, ekspedyentki, buchalterki, korespondentki z praktyką, obcymi językami poszukują posad Biuro Ludwińskiej, Piotrkowska 92 5793-6-6

A! Gwiazdkowa sprzedaż lalek. Główna 40 m 15 5661-2-2

A. Dozorczyni chorych mieszka Widzewska 86-2. Tamże roboty kościelne, przyjmuję zamówienia. 5537-8-6

A Aptekarskiej praktyki poszukują. Dobrzyń nad Wisłą, Turant. 5831-4-2

Choińskie ozdoby sprzedaje w detalu z powodu kończącego się sezonu za pół ceny fabrycznej. Dom Agentarowy W. Miskiewicz, ul. Gubernatorska № 36, m. 11. 5878-3-3

Dowód zastawowy № 93 35 Od działu 2-go Łódz. Warsz. Akc. Tow. Pożyczkowego zaginał. Za strzeżenie zrobiono. 5889-3-3

Do sprzedania sklep kolonialny i piwarńa ulica Brzezińska № 43 Wiadomość w Administracji „Rozwoju”. 5893-2-3

Fortepian w dobrym stanie tanio do sprzedania. Główna № 40 m. 15. 5641

Jest do sprzedania urządzenie do sklepu kolonialnego, ulica Widzewska № 152. 5898-2-2

Kredens umywalka, biurko i inne rzeczy do sprzedania Starozarzewska № 31-11. 5913-2-1

Kon drewniany duży na biegunach z słodzem, oraz stół jadalny rozsuwany, za bezcen do sprzedania. Wiadomość u stróża, Piotrkowska 107. 5862-3-3

Maszyny do szycia sprzedam niedrogo. Juljusza 11, m. 33 oficyna. 5888-3-3

Młodzieniec 19 letni z 500-rublową kaucją, mając kilkoletnią praktykę w biurze rządowym, poszukuje zajęcia. Oferty proszę adresować: m. Warta, gub. kaliska. Fr. Szczepkowski. 5846 3 3

Motel nowy do sprzedania Ozrodowa 30 5904-2-2

Meble (plusz borao) garnitury salonowy i damski do sprzedania 200 i 100. Orła 23 m 26 5682 9-7

Nauczycielka, specjalność polski, poszukuje lekcyj, oraz przygotowuje na świadectwa. — Wiadomość w „Rozwoju”. 5864-3-2

Poszukuję posady (katolik) kasyera, magazyniera, inkasenta, kontrolera. Najlepsze świadectwa i rekomendacje osób poważnych. Wiadomość: J. Baumgarten, ulica Piotrkowska 69 5880-2-w2

Psienka poszukuje stancyi od Nowego Roku u wdowy lub przyzwoitej rodziny chrześcijańskiej. Oferty składać w „Rozwoju” pod M. Cz. 5631-7-7

Płac do wynajęcia róg Senator-skiej i Grabowej. Wiadomość: Biuro Tow. Ubezpiec. „Rossya” ul. Piotrkowska 150. 5866-3-2

Pokoje z utrzymaniem zaraz do wynajęcia. Widzewska 86-2 5837-3w3

Poszukuję zaraz miejsca kasyerki, ekspedyentki, znam szycie, krój i wszelkie roboty. Wiadomość Radwańska 9 m. 4. 5903 3 2

Piwarńę sprzedam tanio byle zaraz. Wiadomość w „Rozwoju”. 5906 3-2

Przyjmę pannę na mieszkanie. Czestochowska 31 m. 3, pierwsze wejście od podwórza. 5888-1

Konkurencja tylko doborowym towarem.

Cygara hawańskie (importowane).
Cygara antwerpskie i inne.
Cygara nowowypuszczone (specyalnie dla sprzedaży detalicznej).

Fabryki T-wa „Laferme” w Petersburgu

w cenie od 3 do 15 rubli za jedną setkę w opakowaniu po 100, 50, 25 i 10 sztuk.

Papierosy „Carski Diubec” powszechnie żądane i jednomyślnie uznane za najlepsze, zawsze świeże (w cenie 1 rb. za 100 szt.).

Papierosy „Specyalne” bez munsztuków z obwódkami złotymi (w cenie 1 rb. 20 kop. za 100 szt.).

Papierosy „Specyalne” bez munsztuków z obwódkami srebraimi (w cenie 1 rb. za 100 szt.).

Tytonie „Specyalne” tejże fabryki wyłącznie dla sprzedaży detalicznej, pakowane w pudełkach drewnianych w cenie od 2 rb. 20 kop. do 10 rb. za funt.

Tytonie „Algierskie” fabryki A. I. ASZKINAZI w Symferopolu gotowe mieszaniny na papierosy o miłym aromacie, pakowane w papierze po 1/3 funta w cenie od 1 rb. 60 k. do 4 rb. za funt.

Tytonie „Obstalunkowe” fabryki W. J. ASMOŁOW w Rostowie n. D. nieocenionej dobroci, pakowane w papierze po 1/4 funta w cenie od 1 rb. 60 k. do 4 rb. 40 k. za funt.

jako też: tytonie innych większych fabryk w doborowych i świeżych gatunkach.

Gilzy własnej firmy z watą hygroskopijną firmy „VALETUDO” z prawdziwej bibulki „ABADIE” fabrykowane higienicznie maszynami najnowszej konstrukcyi **bez pomocy rąk.**

Cygarniczki bursztynowe, kokosowe i inne do Cygar i Papierosów.

Fajki i Tytonie Oryginalne Angielskie.

Wszystko w wielkim wyborze

w składzie wyrobów tabaczných

Z. Prądzyńskiego

dawniej „Muśnicki i S-ka”

W ŁODZI, PIOTRKOWSKA № 69.

TELEFON 11-54.

TELEFON 11-54.

2486-3-3

Konkurencja tylko doborowym towarem.

Konkurencja tylko doborowym towarem.

Piwarńa do wydzierżawienia od Nowego Roku z całym urządzeniem, przy Zielonym Rynku Nr. 6. 5865-3-3

Potrzebna od Nowego Roku pomocnica rutynowana do sklepu monopolowego na pół dnia. Targowa 47. 5853-2-2

Poszukuję filii piekarskiej. Drewnowska № 36 m. 41. 5915-1

Poszukuję się trzech szpan-presserów. Farbiarnia i Apretura Pawła Szulca, Zawadzka № 16. 5911-3-1

Poszukuję filii piekarskiej w dobrym punkcie od 1 stycznia. Mogę złożyć kaucję. Adres: ul. Piotrkowska № 231, m. 9 Pańl Wojtczak. 5892-2-2

Przybłąkał się pies—pudel biały. Odebrać go można: Zielony Rynek—Kawiarnia. 5885-3-3

Przybłąkał się pies gończy biały z czarnymi kropkami. Odebrać go można w Chojnach za koleją dom Bogacza. 5901-1

Sklep kolonialny do sprzedania. Szkolna 32. 5651-6-6

Sklep spożywczy dystrybucyjny z powodu wyjazdu do sprzedania dobrze prosperujący, jak również całe umeblowanie: szafy, łóżka, stół, lampa, otomana itd. Dąbrowa, koniec ul. Widzewskiej, vis à vis fabry. Häeblera—J. Jadczyk. 5886-3-3

Skład Win M. D. Okojewa, Dzielna № 11.

Wina bez alkoholu i zabarwienia sztucznego od kop. 40 do rubli 2 za butelkę. Wszystkie znajdujące się w moim składzie wina: Nr. Nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 9 białe i czerwone zostały zanalizowane w „Laboratorium Chemicznem i Fizyologicznem Zjednoczonych Chemików” i uznane przez to Laboratorium za naturalne bez zafalszowań i dodatku alkoholu, na co posiadam odpowiednie świadectwo. Niezależnie od tego mam na składzie **wyбір koniaków** ruskich i zagranicznych oraz rozmaitych **wódek** słodkich różnych firm znanych, jak również i **artykuły spożywcze** jedynie uznane w całej Rosyi. Skład posiada również **plywaki i oliwę do lamp** własnego wyznalazku, opatentowane 1901 roku za № 7039, które palą się do 30 godzin bez kopeciu i swędu. Plywak z knotem kosztuje 6 kop., a oliwa 20 kop. za funt. Rzecz godna zaprowadzenia w każdej rodzinie. Plywaki i oliwę można dostać u mnie, jako w składzie, a oprócz tego w Łodzi w następujących sklepach: Piotrkowska 291, Konstantynowska 13, Franciszkańska 64, Chojny 45, Sw. Anny 22, Sosnowa № 13, Mikołajewska 69, Spacerowa 7, Przędzalniana 56, Katna 52, Knotki bezpłatnie. 1536 r56

Skład win M. D. Okojewa, Dzielna № 11.

Północny Bazar Wyrobów Rogowych

Przejeżdżając na czas krótki, otworzyłem w m. Łodzi przy **ul. Piotrkowskiej № 42**

Sprzedaj rzeczy oryginalnych rogowych i z kości słoniowej, a mianowicie: portcygara, laski, przybory piśmienne, lichtarze, wieszadła do ręczników, noże do krajania papieru, owoców, masła i cytryn, łyżki do sałaty, śmietany, kompotu, marynat, musztardy i jaj, widelce do solenia, cytryn, sitka do zaparzenia herbaty, kawy, kaszy i mąki, grzebienie rogowe i z kości słoniowej. **Rzeczy z drzewa brzoźowego i orzechowego:** Zabawki dzieciinne i gry. Hafty lniane — wyrób ręczny. — Towar z pierwszej ręki. Ceny bardzo przystępne — stałe.

2492-6

Z poważaniem **A. PARANICZEN.**

Sprzedam serwis porcelanowy, skódry pluszowe, różne meble, kasetkę do cygar i t. p. Dzielna № 31 m. 12, drugie piętro, lewa oficyna. 5865-2-2

Sklep spożywczy w dobrym punkcie do sprzedania zaraz z powodu zmiany interesu. Wiadomość w adm. „Rozwoju”. 5907-3-2

Sklep spożywczy, dobrze prosperujący, z powodu zmiany interesu do sprzedania niedrogo. Wiadomość w administracji „Rozwoju”. 5896-4-2

Technik Dentystyczny, Bolesław Juszczałkiewicz (Pańska 75), przyjmuje roboty zębów sztucznych od Panów Lekarzy-Dentystów i Dentystów. Ceny niskie. Robota bardzo akurata. 5917-3-3

Umeblowane pokoje z elektrycznym oświetleniem do wynajęcia. Zielona № 12. 5899-3-2

Udzielam korepetycyi. Widzewska 86-2. 5753-2p1

Wózek na dwoje dzieci, kozuch podrózny, łóżko z materacem nikielowe do sprzedania. Piotrkowska 23-8. 5909-2-1

Zaginęła karta od paszportu na imię Heleny Kuczrowskiej, wydana z fabryki Hermana Szleja. 5914-1

Zaginęła karta od paszportu, wydana z fabryki Wejfra i Rola na imię Franciszka Lipsza. 5910-1

Zaginał paszport na imię Józefa Gajewskiej, wydany z gminy Domantewice 5912-3-1

Zaginał kwit od paszportu na imię Jana Owczarka, wydany z fabryki Ludwika Kaktora. 5913-3-1

Z powodu przeprowadzenia są do sprzedania kapelusze i fasony po niskiej cenie. Ulica Zawadzka № 18, Bałuty. 5838 3-3

Zaginał kwit od paszportu na imię Wincentego Krygielskiego, wydany z Elektrowni Łódzkiej. 5875-3-3

Zaginał paszport na imię Julii Szafrankiej, wydany z gminy Wadlew. 5811-3-3

Zaginał paszport na imię Ignacego Koczyńskiego, wydany z miasta Zgierz. 5883-3-3

Zaginęła karta od paszportu na imię Franciszki Delak, wydana z fabryki Szal Rozenblata. 5-84-3-3

Zaginał paszport na imię Michała vel Obzlegier, wydany z gm. Chojny. 4891-3-3

Zaginęła karta od paszportu na imię Marty Tworkiewicz, wydana z fabryki towarów jedwabnych w Łodzi. 5841 3 3

Zaginał kwit od paszportu na imię Michalina Owczarek, wydany z fabr. Stolarowa. 5869 3 3

Zaginał kwit od paszportu na imię Józefa Olszewskiego, wydany z fabr. Ossera 5867-3-3

Zaginał kwit od paszportu na imię Katarzyny Kucharskiej, wydany z fabryki Getlicha. 5857-3-3

Zaginęła karta od paszportu na imię Walentyny Biczynskiej wydana z fabryki Rozenblata. 5903-3-2

Zaginał kwit od paszportu na imię Jądwił Hedzlik wydany z fabr. Stolarowa. 5897-3-2

Zaginał kwit od paszportu na imię Adama Biebla wydany z fabryki Birnbauma. 5900 3-2

Zaginał paszport na imię Ludwika Podleśnej wydany z gminy Kleszczów. 5905-3-2

Zaginał kwit od paszportu na imię Franciszka Rybka, wydany z fabryki K. Scheiblera. 5873-1

Zaginęła karta od paszportu na imię Maryanny Owczar, wydana z fabr. Heinza i Kunitzera w Widzewie 5879-1

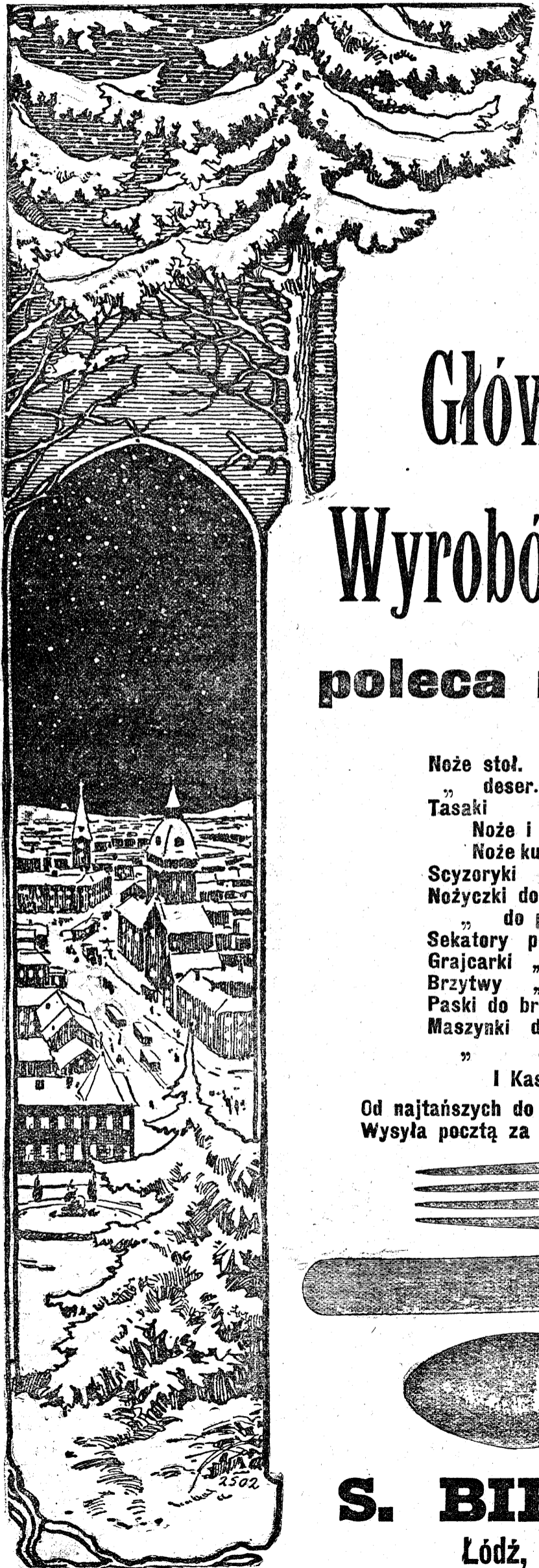
Zaginęła karta od paszportu na imię Wincentegr Niedzieli, wydana z fabr. Benicha. 5881-1

Zaginęła karta od paszportu na imię Jakóba Bernarda, wydana z fabr. Juljusza Heinza. 5382

Zaginał kwit od paszportu na imię Ludwika Hedzik, wydany z fabryki Stolarowa. 5843-3-3

S. BIENKOWSKI

Łódź, Piotrkowska № 41.

Główny Skład

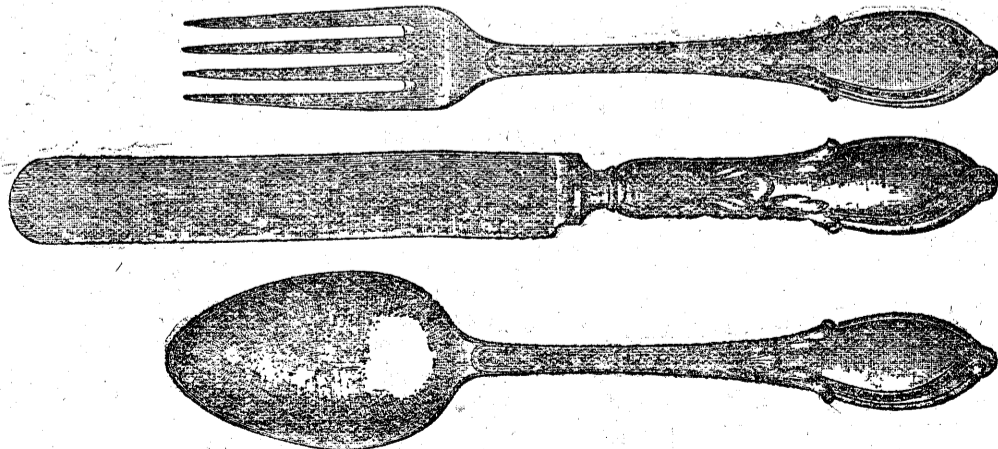
Wyrobow Stalowych

poleca na Gwiazdkę!

Noże stoł.	po 3.—, 3.50, 4.20, 5.—
„ deser.	„ 2.50, 3.—, 3.50, 4.—
Tasaki	„ 0.65, 0.75, 1.05, 1.50
Noże i łyżki platerowane.	
Noże kuchenne i rzeźnicze.	
Scyzoryki	po 0.20, 0.30, 0.40, 0.50
Nożyczki do pł.	po 0.25, 0.45, 0.60
„ do pazn.	„ 0.35, 0.45, 0.60
Sekatory	po 0.65, 0.75, 0.90, 1.—
Grajcarki	„ 0.05, 0.10, 0.20, 0.30
Brzytwy	„ 0.60, 0.75, 1.—, 1.50
Paski do brz.	0.20, 0.50, 0.75, 1.—
Maszynki do golenia	po 1.20, 1.80
„	„ włosów, owiec.

I Kasa za 35 rubli.

Od najtańszych do najdroższych.
Wysła pocztą za zaliczeniem.

S. BIENKOWSKI

Łódź, Piotrkowska № 41.

JÓZEF FRAGET
w Warszawie.

SKŁAD FABRYCZNY
w Łodzi, Piotrkowska 69.

POLECA
WYROBY PLATEROWANE
i **SREBRNE 84°.**

Piotrkowska 69. 2479-3

J. Lubochiński, Srednia № 39
poleca żyjące,
jako też i
nieżyjące **RYBY** — po cenach
umiarkowanych.
świeże

2565-1

Przedsiębiorstwo Budowlane
Cz. Chlebowski i S-ka
Kódź, ul. Wólczajska № 80.

Wykonuje wszelkiego rodzaju roboty murarskie i cie-
sielskie z własnych lub dostarczonych materiałów.
Szkieca i kosztorysy na żądanie 877 103-22

CYRK A. D. DEVIGNE
w gmachu „APOLLO”
We wtorek 22 grudnia 1908 r. dane będzie
Pierwszorzędne Przedstawienie
Benefis 6 Rastelbinder
znakomita gwaryda damska.

Drugi debiut Pana **PETRAKOWSKIEGO**
muzykalny ekwilibrysta.
i 14 innych atrakcyj.
Początek o godzinie 8 1/2, wieczorem. 2550
ANONS: W środę 23 i w czwartek 24-go grudnia w wigilię —
przedstawień nie będzie

HURTOWY SKŁAD PIWA
BROWARÓW PAROWYCH
C. STRYCKI w Rydze

poleca na nadechodzące święta wyborowe gatunki pi-
wa, a mianowicie Pilzeńskie, Monachijskie, Marcowe,
Boek i Porter.

Skład: ul. Piotrkowska № 215.
TELEFONU Nr. 736. 2524-3

KTO POTRZEBUJE GARDEROBY
niech skieruje swe kroki na ul. PRZEJAZD № 12, znajdzie tam
w nowo utworzonym magazynie krawieckim
wielki wybór ubiorów męskich i uczniowskich. Przyjmuje rów-
nież obstalunki z materiałów własnych i powierzonych. Krój
angielski. Wykonuje punktualnie i solidnie. 864r

Z poważaniem **Leopold STAŚKOWSKI** Przejazd 12.

Najlepiej kupić można tylko
w specjalnym składzie perfumeryjnym
„KOSMOS” Piotrkowska 59
perfumy, mydła toaletowe, wody kolońskie i kosmetyki
z pierwszorzędnych firm hurtowo i detalicznie.

Swieczki choinkowe,
LICHTARZYKI.

2554

42. Mikołajewska 42.
WYBOROWA 2498-3
SLIZGAWKA
codziennie do 11-ej wieczorem

urządzona według ostatniej mody i wymagań, oświetlona
dodatnio elektrycznością. Lud olbrzymi 250 metrów długi
50 szeroki.

KONCERTY
na łodzi w Niedziele, Wtorki i Piątki — przy znakomitej
orkiestrze, składającej się z 28 osób — pod batutą
pana **S. WIERZBICKIEGO.**

Wejście 20 i 15 kop. Wejście 20 i 15 kop.
W Poniedziałki, Srody, Czwartki i Soboty przygrywa
Elektro-Organ dużego systemu. Wejście 15 i 10 kop. Łyż-
wy do wynajęcia na miejscu. — Ogrzewalnia wzorowo urzą-
dzona. — BUFET na miejscu. Z poważaniem **I Müller.**

Panorama „TERRA”, Benedykta № 1.
Od dnia 19 do 27 b. m. 2473

Podróż do Jerozolimy
nowa wspaniała serya w 50 obrazach: Mur lamentacji Żydów. Ogród
Heroda. Wieża Dawida. Grobowiec Racheli. Drzewo Judasza.
Pole krwi. Morze Martwe. Golgota. Nad Jordanem.
Wstęp 15 kop., młodzież 10 kop. — Otwarta od 10 r. do 10 w.

Ulica PRZEJAZD № 12
EGZYSTUJĄCA OD LAT 17 w ŁODZI
Pracownia haftów
i ZNACZENIA BIELIZNY
D. Mazurkiewiczowej
Przejazd 12 m. 14,
w podwórzu, w oficynie II piętro
przyjmuje wszelkie roboty
w zakres haftu wchodzące,
wykonuje takowe staran-
nie, na czas oznaczony, po
możliwie niskich cenach.
Przyjmuje się uczennice.

Ulica PRZEJAZD № 12.

wyprzedaż Gwiazdkowa
po cenach
znacznie
zniżonych
Serdaki
do
mundurków
wszystkich
szkół.
Przyjmuje
panienki
do nauki
haftu.

Helena Lipińska,
Przejazd 38 m. 10 róg Wi-
dzewskiej, noczą 1860

**Pragnącym przygotować się
do gimnazjum**
lub do szkół średniczn udzieli się
wszakówek w Administr. „Roz-
woju” 172-6 5

Krawiec damski
pierwszorzędny **KATOLIK**
z Warszawy
robi okrycia damskie i futra, ko-
stiumy angielskie i suknie ogólne
Wykończenie artystyczne, z ma-
teryału własnego lub powierzono-
nego **Spacerowa 31.** 195r

**Gram dobrze na forte-
pianie do tańca.**
Przyjmuję zamówienia na bale i
wesela. Znany muzyk Orzeszko
Skwerowa 8 m. 6. 2556-3-1

Pracownia Gorsetów
dawniej Mikołajewska 53
NATALII KĘDZIERSKIEJ
przyjmuje obstalunki i reperacje.
1575 **Piotrkowska 115 m. 6.**

Tani opał
Stare kostki z bruku drewniane-
go sprzedaje się na wozy.
Dzielnia 56. 2534-3 2

Ważne dla Pań.
Fryzjerka damska „EUGENIA”
Kartowska, Zachodnia 28, poleca Sz.
Panom w Łodzi i okolicach postiches
i podkładki, warkocze i loki dla upię-
kшення fryzury. Fryzuje, czesze po-
dług najnowszej mody. Wyuczam upi-
niania najnowszych fryzur w pięciu
lekcjach. Abonament na miejscu i
w domach. Podczas zamknięcia za-
kładu przyjmuje w mieszkaniu pry-
watnem ZACHODNIA 28 m. 2. 2308-8

Doświadczony korepetytor przy-
spasabia do wszystkich klas
gimnazjum, oraz na świadectwa
Wiadomość Dzielnia 40, m. 1 od
g. 7-8. 1455

Go
mam podarować?

Od rb. 3
Bluzki wełniane
z modnego materyału.

Od rb. 6
Bluzki jedwabne
czarne i w kolorach
elegancko wykończone.

Od rb. 2.50
Spódniczki kostyumowe
z deseniowego materyału
w największym wyborze.
Zamiana przyjęta.
— u —

Emila Schmechla
Łódź, PIOTRKOWSKA 98.
2483dc

Specjalista chorób skórnych weneryczn. i niemocy płciowej
Dr. St. LEWKOWICZ
 Zachodnia 33 (obok Lombar. akc.)
 Przyjmuje od 9-1 i od 6-8, dla pań od 5-8. W niedziele tylko od 9-3 po poł. 114r
 Badanie krwi przy syphilisie.

Dr. L. KLACZKIN
 Konstantynowska 11.
Syphilis, skórne, weneryczne, choroby dróg moczowych.
 Przyjm. od 8-1 rano i od 5-8 w., dla dam od 4-5. W niedziele i święta tylko do 1 rano. 746-r

Dr. H. Szumacher
 choroby weneryczne i skórne
Nawrot 2.
 Przyjmuje od 8-10^{1/2}, i od 6-8 po poł., panie od 5-6. W niedziele i święta od 8-1 r. 637r

Dr. med. W. Kotzin
 ul. PIOTRKOWSKA 71
Choroby serca i płuc, przyjmuje analizy płwociny, mocz, krwi, wydzielin ropnych itd.
 Od g. 9^{1/2}-10^{1/2}, i od 4-6. 541r

Dr. P. Grossman
 Choroby wewnętrzne i dziecięce.
 PIOTRKOWSKA 81. 2364-16

Dr. Ignatiew
Specjalista chorób uszu, nosa i gardła
 ulica Konstantynowska № 11 m. 5.
 Przyjmuje od 5 do 8 po poł. W niedziele od g. 10 rano do 1-ej po poł. 1490r

Dr. M. Papierny
Akuszerya i choroby kobiece, b. ordynator warsz. kliniki akusz. Przyjmuje do 10 r. i od 4^{1/2}-6^{1/2} po poł. Południowa 23. 2114d

Dr. S. KANTOR
 Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe. Krótka № 4.
 Przyjmuje od 8-2 r. i od 6-9 wiecz., panie od 5-6. 1816

Dr. L. PRYBULSKI
CHOROBY WŁOSÓW, SKORNE, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE.
 Przyjmuje od godz. 8-1 r. i od 6-8 w., panie od 5-6 po poł., w niedziele od 9-1 rano i od 3-4 po poł. 1420-r
 Ul. Południowa № 2.

Dr. H. Sadkowski
 asystent C. W. Uniwersytetu przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki).
Dzielnia № 3.
 od 5 do 7-ej 2156-r

Osiadłem się w tutejszem mieście jako specjalista chorób skórnych, wenerycznych, płciowych i chorób włosów. Przyjmuje codziennie od 8 do 1 w południu i od 4 do 8 po poł., w niedziele od 8-9 do 1-ej rano i od 4 do 6-ej po południu.
 Dla pań osobna poczekalnia.

Dr. B. Rejt,
 ul. ŚREDNIA № 5. 149r

Dr. S. SZNITKIN
 mieszka obecnie na Średniej № 2
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
 Leczenie elektryczną i masażem.
 Przyjmuje od g. 8-11^{1/2} rano. od 5-8^{1/2} wiecz. 469-r

Dr. I. Birencweig
 Średnia № 3.
 Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe. 1317r

Wielka sprzedaż gwiazdkowa!

Znany wielki zapas!

DAMSKA KONFEKCYA.

Nadzwyczaj tanio!

Eleganckie Damskie Palta

najnowszych fasonów z angielsk. desenów. materiału od rb. 12.

Damskie Kostiumy
 z angielsk. desen. mater.
 od rb. 10.50.

Kostyum. Spódniczki
 z dobrego materiału
 od rb. 2.50.

Bluzki jedwabne czarne i kolorowe elegancko wykonane od rb. 6.—

Pluszowe Zakiety czarne i w kolorach od rb. 18.—

Futrzané Kołnierze i Mufki modne fasony od rb. 2.25.

MĘSKA KONFEKCYA.

Zimowe Męskie Palta z czysto-wełnianego paltowego materiału od rb. 16.—

Spodnie zimowe
 w wielkim wyborze
 od rb. 4.75.

Kamizelki fantazyjne
 z ła materiału
 od rb. 4.50.

Garnitury marynarkowe nadzwyczaj tanio!
 Wielki zapas z czysto wełn. szewiotu lub kamgaru od rb. 15.—

Kurtki Męskie z trwałego materiału na wełnianej wacie od rb. 9.50.

DZIECIENNA KONFEKCYA.

Garnitunki dla chłopców w bluzkowych i kurtkowych fasonach z wełnianego materiału od rb. 3.50.

Paltociki dla chłopców z dobrego materiału w kolorach na wełnianej wacie od rb. 6.50.

Paltociki dla dziewczynek z dobrego zimowego sukna na wełnianej wacie od rb. 8.—

Wzamian garderoby niedokładnie dopasowanej wykonywa się natychmiast druga. 2345

Dr. Wacław Bernard
 Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
ZAWADZKA 29. 1761 r

Dr. Stanisł. Piekarski
 przeprowadził się na ul. PIOTRKOWSKĄ № 115 1881
 choroby weneryczne i skórne
 przyj. od 9-10 r. i od 5-7 w.

Dr. Henryk Trenkner
 choroby dzieci
 mieszka obecnie PIOTRKOWSKA 146, telef. 41.
 Przyjmuje od 8-9 r., 5-7 po poł., w dni świąt. do 9^{1/2} rano. 1485r

Dr. A. GROSLIK
 Choroby skórne, weneryczne i dróg moczowych. Zielona 5.
 Przyjmuje codziennie od 8^{1/2}-11^{1/2} rano, 6-8 wiecz., panie 5-6 pp.
 W niedziele i święta od godz. 9 do 12 w południe. 1568-d

Dr. Zofia Garlicka
 Chor. kobiece, Akuszerya
 mieszka obecnie PIOTRKOWSKA 192.
 Telefon 106.
 Od 4-6 po poł. 1997r

Dr. Feliks Skusiewicz
 Choroby skórne i weneryczne
Andrzeja 13.
 Przyjmuje od 9-10 rano i o 4-8 wieczorem. W niedziele i święta od g. 10-1 po poł 507-d

Dr. Franciszek KOZIOLKIEWICZ
 mieszka Piotrkowska 103
 Choroby wewnętrzne, dzieci i kobiece. Przyjmuje od 8 do 11 r. od 2^{1/2}-4 pp. i od 7^{1/2}-9 w. 1426r

Dr. I. Silberstrom
 ul. BENEDYKTA 7 (róg Promenady).
 Chor. weneryczne i moczopłciowe, skóry i włosów. Radykalne usuwanie zbytecznych włosów.
 Przyjmuje od 8-1-ej rano i od 4-8 wiecz., panie od 4-5. 124

„DZWONEK CZĘSTOCHOWSKI“

największe i najtańsze pismo miesięczne ilustrowane pod redakcją Ks. Józefa Adamczyka.

W roku 1909, oprócz wiadomości bieżących, społecznych, naukowych i politycznych, będziemy drukować w „DZWONKU CZĘSTOCHOWSKIM“ następujące rzeczy:

„Mańcezy i wielcy czciciele Maryi Matki Bożej w pochodzie wieków“. — Król Jan Sobieski na Szląsku“. — Pierwszy Polak męczennik za Wiarę Świętą w Japonii“.

W dziale powieści i podróży pomieścimy nadzwyczaj zajmujące i pouczające utwory, jak: „Podróż do wnętrza ziemi“, „Dziwy nieznanego świata“, „Zimowanie wśród lodów“, „Przygody wychodźcy polskiego w krainie Indian czerwonoskórych“, „Kościuszkę“, przez Bolesława Biernackiego. „Nad Gopłem“, przez Stefana Gębarskiego, dzieje męczeństwa i odwiecznej walki z zaborcą pruskim.

Wszyscy prenumeratorzy „DZWONKA CZĘSTOCHOWSKIEGO“ otrzymają jako **premium** kopię artystycznie kolorami wykonaną Cudownego Obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej.

Opłata „DZWONKA CZĘSTOCHOWSKIEGO“ wynosi **rocznie 4 ruble** z przesyłką pocztową. Listy i przesyłki pieniężne adresować: Redaktor „Dzwonka Częstochowskiego ks. J. Adamczyk w Częstochowie. 2555-2

Rybny targ

przy **Zielonym Rynku №. 9**

poleca na święta **codziennie** wielki wybór żywych i **świętych** śniętych **ryb** po cenach umiarkowanych. 2561-3-1

Nakładem księgarni Ludwika Fiszera
Piotrkowska 48

wyszło z druku i jest do nabycia dzieło:

„Z Wszechświata“.

Najnowsze odkrycia i wynalazki z dziedziny przemysłu, aeronautyki, elektrotechniki, fizyki, chemii, astronomii, meteorologii, nauk przyrodniczych, tudzież opisy podróży, przygód myśliwskich krajów i ludów.

Opracowali B. Gustawicz i E. Wyrobek.

Dwa tomy z licznymi ilustracjami. Cena pojedynczych tomów w bardzo ozdobnej oprawie Rb. 2.50; cena 2 ch. tomów w jednej książce w oprawie Rb. 4.50. 2557-1

Najszlachetniejszy podarunek gwiazdkowy.

SZKOŁA KROJU I SZYCIA Mistrzini cechowej
 p. f. „JOZEFINY“ Piotrkowska 23
 dyplomowana przez londyńską i paryską akademię kroju, nagrodzona na wystawie wszechświatowej w 1903 r. srebrnym medalem i dyplomem. Króć wykładany jest podług metody londyńskiej, paryskiej i drezdeńskiej. Zapis uczenie w każdym czasie. Szkoła wydaje patenty. 900r15

Zarząd drogi żel. Fabryczno-Łódzkiej

niniejszem zawiadamia wysyłających ładunki, że na stacji towarowej Łódź-Fabryczna zalegają nie wykupione przez odbiorców towary, przybyłe w m. październiku 1908 r. za frachtami: Rejowiec Nad. 17000 16999 wyroby rękodzielnicze, W. Rybak; Brześć Centr. Nad. 60038 towar wełniany, Faja Fanaberja; Brześć Centr. Nad. 59620, 59619 i 59641 towar skórzany, R. Kanel; Brześć Centr. Nad. 59642, 59618 i 59621 towar galanter., R. Kanel; Warszawa m. Nad. 294943 brązowy proszek, Grosflam; Warszawa m. Nad. 294433 wachlarze papier., Bron; Warszawa m. Nad. 293259 wagi żel., Reinfeld; Warszawa m. Nad. 292934 piecyki naft., Fefer; Chelm Nad. 17090 skrawki sukienne, Sz. Miler; Marki Nad. 12305 odpadki wełniane, E. Brigs B-cia i S-ka; Tomaszów Nad. 41127 wata owcza, I. Cwajg; Lublin Nadw. 63968 wyroby rękodzielnicze, H. Lewisztadt; Lublin Nadw. 64292 wyroby rękodzielnicze, W. Kon; Łuniniec Pol. 5642 wyroby wełniane, Grinsztajn; Wiatka Perm. 19336 tkanina wełniana, G. Aleksander; Buzuluk Taszk. 38204 towar wełniany, P. Gawriłow; Ufa S. Zł. 37659 towar wełniany, S. Szamgulowa; Zlatoust S. Zł. 7724 plusz wełniany, F. Szyzszina; Birjucz Pol. W. 4149 wata wełniana, F. M. Szapoznikow; Birjucz Pol. W. 4146 wyroby wełniane, F. M. Szapoznikow; Stary Oskół P. W. 26269, 26275 i 26274 towar wełniany, B-cia Strukowy; Stary Oskół P. W. 26488, 26489 i 26486 towar sukieny, B-cia Strukowy; Andizań Sz. Az. 19 morele, Nojmark; Kutais Zak. 3015 towar wełniany, D. Cyczaszwili dla B. Ber; Kaukaska Wik. 4967 towar wełniany, Darczyn; Bejsug Wik. 4757 towar wełniany, A. A. Kłatkow dla S. D. Oppenheima; Berdyczów m. Pol. Z. 20104 sukno, G. Mafier; Kijów m. P. Z. Oddział Pod. 29519 tkanina wełniana, L. Mindowski i Bakakin dla B. Szepa; Kijów I tow. P. Z. 277286 towar wełniany, Kijowski magazyn zaległych towarów dla P. Cwilinga; Kijów I tow. P. Z. 265766 tkanina wełniana; Kijowski magazyn zaległych towarów dla Majlakasisa; Równe Pol. Z. 37898 i 37897 grzyby suszone, J. Brik; Odesa port Pol. Z. 131309 wyroby rękodzielnicze, Praktyczne A-wo R. O. P. i T. dla I. I. Lewenszteina; Odesa tow. Pol. Z. 344262 orzechy, N. H. Pisani; Odesa tow. Pol. Z. 341286 pończochy, H. Gurfinkel; Charków I tow. Pol. 61144 wyroby rękodzielnicze, H. Rozental; Berdiansk Jek. 13300 wyroby wełniane, Tow. B-ci Otiugowych; Werchnie-Tokmak Jek. 6555 tkanina bawełniana, Goldsztein; Połtawa Pol. 19098 wyroby rękodzielnicze, Zajc; Bachmut Pol. 35132 pończochy, Naczelnik stacji dla Causmera; Akimowka Pol. 2215 wyroby wełniane, Biere-stowski dla Kacelenboga; Łozowaja Pol. 5650 towar wełniany, A. A. Koźmienko; Bachmut Pol. 34795 wyroby wełniane, Br. Leiferowy dla Serejskiego i Birszteina; Nowy-Bug Pol. 488 wyroby rękodzielnicze, Sz. Goldweg; Moskwa tow. R. Ur. 410674 i 410675 wyroby rękodzielnicze, A. Keworkow; Moskwa M. R. Ur. 392798 wyroby rękodzielnicze, A. Kiryłow; Ural'sk R. Ur. 40653 lek od siodła, Rusakow; Krosniewice W. W. 2345 części maszyn, Żyehlin; Zawiercie W. W. 62196 naczynia żelazne emaliowane, Akc. Tow. „Poręba”; Głowno W. W. 3011 smar do maszyn, Chojnowski; Noworadomsk W. W. 47451, 47452, 47401 i 47187 meble gięte, B-cia Thonet; Noworadomsk W. W. 47378, 47284 meble gięte, Akcyjne Towarzystwo Jakóba i Józefa Kon; Zyrardów W. W. 58566 wyroby lniane, Hiele i Ditrich; Będzin W. 33024, mydło zwyczajne, Dziubas i Finkelsztajn; Będzin W. W. 32856, skrawki wełniane, F. Zelinger; Będzin W. W. 32974, nity żelazne, F. Zelinger; Warszawa W. W. 241956, wyroby rękodzielnicze, Lindenszaj; Warszawa W. W. 241901, czekolada, Riese i Piotrowski; Warszawa W. W. 240960, wino z winogron, M. I. Zurabow; Warszawa W. W. 240885, wyroby żelazne, Steinalauf; Warszawa W. W. 239854, skóry wyprawne, Lindner; Warszawa W. W. 241724, papier do pisania, Jul. Herman i S ka Warszawa W. 241700, wyroby rękodzielnicze, Zisel Herman; Wrszawa W. W. 240754, futrzany towar, Patrok; Warszawa W. 241634, resztki przędzy bawełnianej i kawalki sznurów, Szpecht; Warszawa W. W. 241621, 16żka żelazne, Akc. T-wo. Gostyński i S-ka; Warszawa W. W. 241605, towar perfumeryjny, H. Rolle i S-ka; Warszawa W. 239635, waterklozety i wyroby żelazne, H. Piesielnik; Warszawa W. W. 241301, cygara, M. Gurjan; Warszawa W. W. 240346, towar wełniany, A. I. Orzech; Warszawa W. W. 241139, rury mosiężne, Chaskiel Grün; Warszawa W. W. 240153, wyroby rękodzielnicze, E. Goldsztein; Warszawa W. W. 241099, wagi, N. Finkelsztajn; Warszawa W. W. 241023, wyroby papierowe, Prowizor; Warszawa W. W. 240084, kolonialny towar, H. Szpiro; Moskwa m. M. Kas. 427408, towar sukieny, I. Piegorełyk dla J. Brenera; Moskwa m. Pol. 82349, przyrządy techniczne, B. U. Oczan; Moskwa m. Pol. 82856, tkanina wełniana, F. Michajłow i Syn; Wołogda m. Pol. 7805, towar wełniany, Naczelnik stacji dla M. Kanela P. Kaufmana i S-ki; Wiczuga Pol. 2545, 2228, 2227, 2210 i 2549, resztki prze-

dzy bawełnianej, T-wo Manufaktury I. Konowalowa i S-na; Homel L. R. 54987, wyroby rękodzielnicze, Taszorkin; Szawle L. R. 68206, wyroby cukiernicze, T-wo Br. Kaganow; Krejburg R. O. 7637, wyroby rękodzielnicze, R. Koblenc; Torensberg R. O. 178211 szproty w oliwie, F. F. Nigof; Witebsk R. O. 79384 i 79386 towar wełniany, Sz. N. Szeinfinkel; Witebsk R. O. 79385, towar sukieny, Sz. N. Szeinfinkel; Ryga tow. R. O. 33776 wyroby rękodzielnicze, P. Oberg; Ryga tow. R. O. 38809 konserwy rybne, W. Sel; Ryga tow. R. O. 38822 środki dezynfekcyjne i rozczyń wapna, I. Hirsfeld; Ryga tow. R. O. 42750, korki, A. Krigsman; Ryga tow. R. O. 44409 wyroby rękodzielnicze, Balt. magazyn sukna i przędzy; Ryga tow. R. O. 44601 celuloz, Edgar Lira i S-ka; Wilno tow. Pol. Z. 477851 wyroby rękodzielnicze, A. Gincberg. Dźwińsk Pol. Z. 104723 towar sukieny, Wofsi; Petersburg tow. P. Z. 396379 wyroby bawełniane, Dom Handlowy S-ów Iwanowa; Białystok Pol. Z. 194703 wyroby tabaczne, I. Janowski; Rewel Pol. Z. 73777 kulki solone, B. cia N. i K. Malachow; Suwałki Pol. Z. 8380 wyroby rękodzielnicze O. Z. Ginkow; Niżnij M. N. 128817 wyroby rękodzielnicze, Tartarnikow; Mińsk M. Brz. 8096 skrawki sukienne, Z. Rabinowicz; Moskwa tow. M. Brz. 58926 towar cukierniczy, Ekspedycya T-wo Ejnem; Moskwa tow. M. Brz. 58746 obuwie gumowe, Moskiewskie T-wo wyrobów gumowych, Jarcewo M. Brz. 810 przędza bawełniana T-wo Jarcewskiej M-ri; Moskwa m. M. W. R. 107963 towar sukieny, Krakowski dla Zusmana i Kapłana; Zubcow M. W. R. 6378, tkanina wełniana, M. P. Stogowa; Sparen M. W. R. 88611 butelki szkl Mordalin; Rybinsk, Przystań Kopajewo M. W. R. 162198 wyroby rękodzielnicze, Rybiński Kantor M. K. Kaszynoj; Bieżek M. W. R. 52531 wyroby wełniane, S-owie Siergiejew dla Rozenbluma i Majerowicza; Stenden M. W. R. 27759 wyroby rękodzielnicze L. Hercenberg dla Hurwicza i Syna; Moskwa tow. M. K. W. 120514 cukierki, T-wo D. N. Atrykosowa i S-ów; Moskwa m. M. K. W. 39832 wyroby rękodzielnicze, Menk; Pryłuki M. K. W. 36912 wyroby wełniane, Wołyński dla Basza; Pirjatın M. K. W. 18057 towar sukieny, Gincburg; Poraj W. W. 288 płócienka, D. Jeleń; Rakospalota-Ujpest. M. A. V. 4772 lampy elektryczne, Versandstelle der Vercinigte Glühlampen dla D. Rubinszteina; Basel Els. 1/1 obrazy grawerowane, Unian Tickit dla A. Manaberga; Hannover 1/1 gummi-waren, Continental-Caoutchouc und Gutta Percha Compagnie dla Blüthgena; Mohylów nad Dnieprem R. O. 34659 towar wełniany, Naczelnik stacji dla Br. Wejc; Częstochowa W. W. 15395 płócienka, Jankiel Enzel; Warszawa W. pośp. 68223 deski orzechowe, Jegizarow; Warszawa W. pośp. 67782 czekolada, Fabian Klingsland; Warszawa W. pośp. 67780 makaron, Chwat dla H. B. Munka; Warszawa W. pośp. 67779 książki drukowane, K. Fiszler; Warszawa W. pośp. 67521 i 67520 czekolada, F. Klingsland; Równe Pol. Z. 4883 grzyby suszone, J. Brik; Saratów R. U. 67771 wyroby rękodzielnicze, Gejlikman; Kozłów I R. U. 16925 towar wełniany, Topiński; Rostów nad Donem P. W. 707991 załuze drewniane, I. Zilbersztajn.

Jeżeli wyżej wyszczególnione towary nie będą przez odbiorców przyjęte w terminie 3 miesięcznym od dnia niniejszego ogłoszenia, to takowe będą sprzedane z głośnej licytacji na zasadzie §§ 40 i 99 Ogólnej Ustawy Rosyjskich dróg żelaznych. 2528—3—3

Sprostowanie. W № 279 „Rozwoju” w ogłoszeniu o zaleganiu towarów na stacji Dr. Żel. Fabr. Łódzkiej zasły następujące omyłki:

- 1) Iam I wiersz 7 i 8 wydrukowano Brześć Centr. Nad. 59642, 59618 i 59621, R. Kanel, winno być Brześć Centr. Nad. 59642, 59618 i 59621 towar galanteryjny, R. Kanel;
- 2) Iam II wiersz 10 wydrukowano B. U. Peran, winno być B. U. Orzan;
- 3) Iam II wiersz 22 wydrukowano Ryga tow. R. O. 3809 winno być Ryga tow. R. O. 38809.

Zawiadomienie. Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanowną Klientelę, iż po dłuższych studiach w Paryżu i Londynie otrzymałem najwyższe dyplomy Akademii **I. P. Thortonsa w Londynie i F. Russla w Paryżu** i dłuższy czas pracowałem w domach takich, jak **BERNARD CRED, WORTH, DRÉCOLLE** w Paryżu i **ERL** w Londynie z dniem 24 lipca r. b. otworzyłem **Najmodniejszy Artystyczny Zakład krawiecki DAMSKI i MĘSKI** przy ul. Piotrkowskiej № 73 II p. m. 4. Polecając się łaskawym względem, pozostaję z poważaniem **A. ANTCHAROWSKI.**

Wyprzedaż gwiazdkowa!

Ażeby zmniejszyć obfity zapas zimowej garderoby, wyprzedaje się z ustępstwem aż do **20%**

Paltoty zimowe modne, z trwałego materiału — po rb. 15.25, przedtem rb. 20.—
Ubrania męskie elegancki fason, dopasowane bez zarzutu od rb. 13.50.

Spodnie z trwałego kam-garna od rb. 4.50.

Ubrania uczniowskie we wszystkich wielkościach po niebywale niskich cenach

Ubrania dzieciinne — paltoty, kamizelki kolorowe, spodnie trykotowe dla uczniów i t. p. w wielkim wyborze.

NAJLEPSZA SPOSOBNOSĆ! KAŻDE KUPNO JEST OSZCZĘDNOŚCIĄ!!!

Specjalny magazyn garderoby męskiej, uczniowskiej i dziecięcej.

R. Eichbaum & G. Schultz
97. Piotrkowska 97.
Nr. 97.

FABRYKA BAMBUSOWO-KOSZYKARSKA Walentego Przybysza

w Łodzi, Widzewska 5, (róg Średniej).

Nagrodzona wieloma medalami. Specjalność: **Kosze do fabryk.**

Wyrobiam: Meble bambusowe pluszem kryte, Meble bambusowe matą kryte, Bambusowe etazerki, Bambusowe stoły do kwiatów, Bambusowe garniturki dzieciinne, Bambusowe parawany, Bambusowe ekrany, Kosze do podróży, Kosze do bielizny, Kosze do papieru, Kosze walizowe, Kosze do żywych kwiatów, Kosze do robionych kwiatów, Meble ogrodowe, mebelki dla lalek, Koszyczki do bułek, Kosze wszelkiego gatunku na ob-stalunek gotowe dla piekarzów. Fabryka na **Widzewskiej** № 5 przyjmuje wszelkie ob-stalunki, z dokładnem wykończeniem, po możliwie najniższych cenach. 1931r41

MIESZKANIE

z 3 pokoi i kuchni z balkonem i osobnym korytarzem lub po 1 pokoju z kuchnią w spokojnym domu, od 1/14 stycznia 1909 r. do wynajęcia. **A. ZACHERT,** Senatorska № 3. 2521d5

Do Cukierni

ALEKSANDRA ROSZKOWSKIEGO

NADESZŁY PIĘKNE BOMBONIERKI PARYSKIE.

Uprzejmie proszę obejrzeć.

5548—3

I. Lipiński i J. KędzierzawskiDystylarnia, Miodosytia i Skład Win. ———— Łódź, Widzewska 80^A, Telefon № 12-71.

NAGRODZONE NA WYSTAWACH W LIPNIE I CIECHOCINKU.

Polecają na nadchodzące święta znane ze swej dobroci własnego wyrobu: **miody, wódki słodkie i bez cukru, likiery, araki i koniaki; WINA:** Węgierskie, Hiszpańskie, Włoskie, Francuskie, Krymskie i Besarabskie. **Porter Angielski** oraz wszelkie spirytualia zagraniczne.

Sprzedaż hurtowa i detaliczna.

2508-3

M. LubaŁódź Nowy-Rynek 5
telefon 1155.**Dystylarnia****i Hurtowy Skład Win**

Sprzedaż win na butelki, baryłki i beczki.

Cenniki wysyła się franco i gratis.

Wino
Cognac
Likiery
Rumy
Porter ang.
i t. p.

2553—3—2

W jatkach targowych **W-go Tanfaniego**

ULICA LUTOMIERSKA

sprzedają się na nadchodzące święta żyjące, jako też i nieżyjące

(świeże) **RYBY**

po cenach najniższych, co poleca Szanownej Publiczności

2546 Z uszanowaniem **HURTOWY SPRZEDAWCA RYB.**

Pijcie w święta tylko wina „Chasta“.

które przewyższają gatunkiem, czystością i smakiem wszystkie wina ruskie.

WINNICA „CHASTA“

G. R. Biedermana.

Gurzuf, Krym.

2537

Skład w Łodzi ulica Piotrkowska № 99.

Biblioteka Stebelskich

Ul. CEGIELNIANA № 69 (róg Widzewskiej)

lokal „DOMU LUDOWEGO“

otwarta w dni powszednie od g. 6—8 w., w niedziele i święta od godz. 12—3 po poł. Oplata za wypożyczenie książek 5 kop. miesięcznie; dla członków „Domu Ludowego“ i „Arfy“ — bezpłatnie. 1844

Mam honor zawiadomić Szan. Klientelę, że mój

Magazyn Obuwia

zaopatrzone jest w gotowe obuwie z najlepszych materiałów i w najnowsze mody, a także przyjmuje wszelkie obstarunki i reperacje. Ceny niskie.

Antoni Pruski

Łódź, Piotrkowska № 118. 2107

Główny skład na Rosyę „F. Ad. RICHTER i Co.“ w St. Petersburgu
Lab. chem. farm. Mikołajewska 16.Wysyła bezpłatnie na każde zapytanie broszury o leczeniu
szanami środkami kotwicznymi, oraz poleca
Kotwiczny PAIN-ERPELER niezawodny środek prze-
ciwko **PRZEZIĘBIENIU,**
REUMATYZMOWI, INFLUENZIE i t. p. Ułaskę ni-udolnych
fajsykatów! Reprezentanci: pp. Królikowski i Bartoszewski.
Główny skład na Łódź w aptece **W. Danieleckiego.**
ul. Piotrkowska № 130 2100**OSZCZĘDNOŚCI! PRAKTYCZNOŚCI!**Impregnowana Bielizna Wiedeńska
Kolnierzyki, Mankiety, Półkoszulki
białe i kolorowe z płóciennymi
przekładami. Nie różni się od prawdziwej płó-
ciennej bielizny. * * * *Nieprzemakalna i bezwonna! Nadzwyczaj trwała!
Myje się lekko wodą z mydłem!

Poleca się wszystkim! 2434

Kolnierzyki do 80 kop., Mankiety do 120 kop. para.

Skład hurtowy i detaliczny:
EDMUND BOGDANSKI, Łódź, ul. Dzielna № 30, tel. 1126.**Na Święta**wielki wybór bombonierek, przyborów choinko-
wych, czekolad i cukrów, mass do ciasta — firmy**RIESE i PIOTROWSKI**

oraz pierników fabryk renomowanych — poleca

W. Bąkowska

Piotrkowska № 43.

2547-3

NA GWIAZDKĘ**N**KOSZULE kolorowe i białe z wykwiłtami gor-
sami, **Krawaty ostatniej mody,** chuste-
czki kieszonkowe w różnych kolorach, chuski,
szale jedwabne i wełniane, rękawiczki wełniane
i skórkowe, trykotarze i wyroby pończosznicze,
ogromny wybór portmonetek, portfeli i **torbek**
clamskich, halki, serżaki, sukienki i kaftaniki, włócz-
kowe, paski damskie — tylko nowości fartuszek białe, czar-
ne i kolorowe własnej roboty. — **Kolosalny wybór****LALEK i upięszeń choinkowych**polecą magazyn
slanteryny — **A. Spodenkiewicz** Konstanyńska 26.**UWAGA:** Kto kupuje za Rb. 2 towaru, otrzymuje piękny portfel.**KANARKI**z Harcu, odpowiedni po-
darek gwiazdkowy, pięk-
nie splewające w dzień i
przy świetle w cenie od 3
do 7 rb nabyć można: ul.
Główna 40, w sklepie, m. 24. 2467**WYPRZEDAŻ****za bezcen**perfum, kolońskiej wody, pudru,
mydeł **Karola № 18 m l.**
Codziennie od 9—12 i od 2 do 8
wieczorem. 2527 3 3